KVINNORNAS TIDNING

N:o 44. 2:dra årg. 29 Oktober 1922.

Annonspris: Textsida 25 öre pr mm.
sista sidan 20 öre pr mm.
Längre annonsering rabatt.

Utkommer varje Söndag.
Utgivare och redaktör: INGEBORG DAHLLÖF. För annons- och ekonomiavdelningen: EDITH RICKBERG.
Redaktion och expedition: *Vallgatan 27, Göteborg.* Tel. 18070.

Prenumerationspris:
Helår Kr. 6: —. 1/2 år Kr. 3: 75. 1/4 år Kr. 2: —.
Lösnummer 15 öre.
F. A. B. HVAR 8 DAGS TRYCKERI, GÖTEBORG, 1922

Eftertryck tillåtes gärna om "Kvinnornas Tidning", med hela namnet utsatt, angives som källan.

INNEHÅLL.

Utlandskrönika i sammandrag.
Hurudana vi äro.
Selma Lagerlöfs hälsning till Dansk Kv. Læseforening.
Politik och ungdom. A. Dr Gertrud Bäumer.
Föräldrar och deras inom äktenskapet födda barn.
Tolfternas 30-årsfest. Av —d—tz.
Skolreformförslaget. Av Ragnhild Modin-Rinström.
Från fjorden.
Minna Cauer.
Doris Nelson.
Vad tänkte han?
Teaterspalten.
Hon som väntar på »la grande passion».
Insändarnes spalt.
Från kvinnovärlden.
Hjärtats dualism. Av Beatrice Zade.
Spår i sanden. Novell av Frigga Carlberg.

Utlandskrönika
i sammandrag.

Det engelska regeringsskiftet och nyvålen till parlamentet utgöra alltjämt brännpunkten för det utrikespolitiska intresset.

Bonar Law, som högtidligt korats till det konservativa partiets ledare har därefter av konungen mottagit officiellt uppdrag att bilda regering. I det nya kabinettet äro, utom premiärministern själv, de mest framträdande gestalterna Curzon, som kvarstår i egenskap av utrikesminister,samt lord Derby, hittills engelsk ambassadör i Paris och känd för sin franskvänlighet.

Regeringen är mycket förnäm med i det närmaste idel lorder som medlemmar, ett icke särskilt gynnsamt förhållande i vår demokratiska tid, i synnerhet som ingen större politisk betydenhet synes vara för handen hos den höga församlingen.

Högerpressen hälsar kabinettet i älskvärda, men icke synnerligen entusiastiska ordalag under det att den övriga pressen anslår en skämtsam, föga respektfull ton mot "lord-regeringen".

Som de närmast liggande arbetsuppgifterna för det nya kabinettet har premiärministern angivit ordnandet av mellanhavandet med Turkiet samt slutuppgörelsen med Fristaten Irland.

Det konservativa partiet, även kallat unionist- eller torypartiet, anser sig hava de bästa utsikter i den stundande valstriden. Man har haft tillfälle konstatera, att det blåser högervind icke blott på samhällets höjder utan även över låglandet, där den stora massan av folket, enkannerligen arbetarebefolkningen, rör sig.

Lloyd George står å sin sida redo att med känd bravur och i bästa segrarehumör upptaga kampen med såväl högern som med de andra partierna, nämligen den radikala vänstern, d. v. s. Asquith-liberalerna, och arbetarne.

De sistnämnda anses hava synnerligen goda utsikter i valstriden. Om högern i fortsättningen kommer att bli regeringsparti väntar den därför att i det nya parlamentet möta arbetarne som den starkaste motståndaren, det egentliga oppositionspartiet.

Inom alla de politiska lägren ger sig en viss oro tillkänna med hänsyn till de kvinnliga väljarnes ställningstagande. Vallängderna upptaga icke mindre än nio millioner kvinnliga väljare. Nu är frågan: huru komma de att dela upp sig på de olika partierna?

Det engelska regeringsskiftet har väckt tillfredsställelse i Frankrike och en däremot svarande förstämning i Tyskland. Man väntar en fördjupning av den fransk-engelska vänskapen med därav följande försämring av Tysklands redan förut förtvivlade läge. Detta land går — även den franska pressen medger det — till mötes en fruktansvärd nödvinter med ytterligare undernäring av det så eftertryckligt svältfödda folket, hungerrevolter och inre oro. Äran och välsignelsen härav bliva i så fall Frankrikes.

Det allmänna nödläget i Tyskland synes hava framkallat större politisk enighet på ansvarigt håll. Den väntade sprängningen av det block, varpå regeringen stöder sig, har uteblivit. Krisen, föranledd av meningsskiljaktigheter i viktiga inrepolitiska frågor mellan koalitionspartierna, är alltjämt för handen men avgörandet har uppskjutits till en lämpligare tidpunkt.

Frankrikes finansiella läge är långt ifrån det bästa. Man kräver att stora besparingar skola göras i fråga om förvaltningen. Även den franska valutan sjunker, icke i samma svindlande tempo som den tyska men ihärdigt och väl även oroväckande.

Orientkonferensen, som skall ordna den turkiska frågan, kommer att sammanträda i Lausanne i medio av november.

Hurudana vi äro.
Beska kryddor.

Vi tycka om att giva i solskenet och att emottaga i skuggan.
J. Petit-Senn.

*

Människan, liten i sig själv, blyges över sin ringhet, arbetar att förstoras och förökas genom sina titlar, i sin egendom, i sin fåfänga, och likväl, hon må förstora sig hur mycket hon vill så behövs det blott döden för att krossa henne. Men hon tänker icke därpå och under den oändliga tillväxt hon, förvillad av sin fåfänga, tycker sig undergå tänker hon aldrig på att mäta sig med den likkista, vilken dock en gång ensam blir hennes rätta måttstock. *J. B. de Bossuet.*

*

Vi äro alltid tacksamma för de tjänster som någon — ämnar göra oss. *J. Petit-Senn.*

*

Kommer paddan till välde, så pöser hon. *Erik XIV.*

*

Selma Lagerlöfs hälsning
till 50-årsjubiléet i Dansk Kvindelig Læseforening.

Illa man trivs i ett hem
där ej Marta sysslar vid spisen
ordnar och hjälper och styr,
ty livet måste dock levas.
Gärna leds man också,
där Maria ej sitter på tröskeln,
drömmande över en bok
eller tydande eviga gåtor.
Bäst man sig känner till mods,
varest båda systrarna sämjas.
Mitt i en jäktande värld,
då skapas en ljuvelig fristad.

Det finns alltid fullt upp med människor, som vilja hjälpa förhoppningsfulla unga personer, vilka kunna hjälpa sig själva; men behövande familjefäder komma alltid olägligt. *A. Kielland.*

*

Det är med våra fel som med våra naglar, vi klippa dem tid efter annan, men småningom växa de åter till. *Thalès Bernhard.*

*

När vi göra våra passioner motstånd, så sker det oftare för det att de äro svaga än för det att vi äro starka. *F. de la Rochefoucauld.*

*

Många människor anse, att dygden består i ånger över fel, snarare än i undvikande av desamma.
G. Lichtenberg.

*

Jag fruktar mycket, att vårt lilla jordklot torde vara världsalltets dårhus. *F. V. A. de Voltaire.*

*

"När jag får överflöd, säger du, "då vill jag trösta och hugsvala de olyckliga." — Vad jag beklagar dig! Du kommer aldrig att hugsvala dem.
Kinesiskt ordspråk.

*

I allmänhet göra människorna orätt, när de äro i den belägenheten att de kunna göra det.
Aristoteles.

*

Vi äro mycket benägna att bruka glasögon för att se andras fel i stället för speglar, varuti vi kunde granska våra egna. *Seneca.*

*

Guldkalven är en mäktig gud; gentemot honom våga vi icke förklara oss för ateister.
S. Schandorph.

*

En smula godhet mellan människa och människa är bättre än all kärlek till mänskligheten.
Dehmel.

Föräldrar och deras inom äktenskapet födda barn.
Hur den nya lagen reglerar deras förhållande till varandra.

Lagstiftningen har, tidigare, icke på något ingående sätt sysslat med det rättsliga förhållandet mellan föräldrar och deras inom äktenskapet födda barn, utan nöjt sig med en del bestämmelser, i vilka förutsättes föräldrarnas skyldighet att uppfostra barnen samt att försörja dem tills de blivit i stånd att själva övertaga denna omsorg. Den år 1920 utfärdade nya giftermålsbalken behandlar däremot ganska detaljerat föräldrarnas och barnens ömsesidiga skyldigheter och rättigheter. Det ligger i sakens natur, att det är särskilt barnens intressen, som värnas och tillgodoses.

De nya lagarne känna icke till de gamla för nutida uppfattning stötande beteckningarna "äkta" och "oäkta barn", utan använda i stället å ena sidan "Äktenskapliga barn", "barn av äktenskaplig börd" samt å den andra sidan "utomäktenskapliga barn", "barn utom äktenskap".

Äktenskaplig börd har ett barn, om det avlats inom äktenskapet, sålunda även om det födes efter det att äktenskapet genom s. k. återgång förklarats ogiltigt eller upplösts genom skilsmässa eller mannens död, samt vidare om det, avlat före äktenskapet, dock födes inom detta eller legitimeras genom att föräldrarna efter dess födelse ingå giftermål med varandra.

I fråga om den äktenskapliga börden möter oss en egendomlighet. Denna förutsättes *alltid* föreligga, om modern vid barnets födelse är gift eller varit det vid tiden för barnets avlelse. Hennes make gäller, tills motsatsen lagligen styrkts, som barnets fader, detta även i sådana fall, där de båda makarne i åratal levat åtskilda, han t. ex. i Amerika och hon i Sverige, utan att de därunder sammanträffat. Hennes barn skrives, även om hon själv protesterar däremot och anger annan fader, som den bortavarande makens äkta avkomling.

Lagens förutsättning om den äkta mannens självskrivna faderskap kan undanröjas allenast genom rättegång och domstolsutslag. De som kunna väcka talan härutinnan äro endast mannen själv samt, i händelse av hans död, de arvingar som tillsammans med eller näst efter det ifrågavarande barnet äro berättigade till arv efter honom. Slutligen äger även barnet talerätt, men däremot icke modern.

Dessa bestämmelser i fråga om faderskapet kunna ju innebära en orättvisa, men det blir dock alltid i ett försvinnande fåtal undantagsfall. Lagen har tagit denna risk av hänsyn till barnet, i vars intresse det ju ligger att genast vid inträdet i livet få en lagfäst ställning. Rätt att bestrida faderskapet tillerkännes ju även den, som anser sig hava behov därav, vadan nödig rättfärdighet kan anses uppfylld.

Barn i äktenskap få faderns släktnamn samt stå under föräldrarnas *vårdnad* tills det fyllt 21 år eller dessförinnan ingått äktenskap. Föräldrarna äro pliktiga att sörja för barnets person och att giva det sorgfällig uppfostran samt äro skyldiga tillse, att barnet erhåller uppehälle och utbildning efter vad med hänsyn till deras egna villkor och de tillgångar barnet eventuellt äger ävensom barnets anlag må finnas tillbörligt.

Är hemmet välsituerat och barnet begåvat, har det sålunda rätt att erhålla en högre utbildning än det minimum gällande skolförfattningar stipulera.

Föräldrarnas underhållsskyldighet kvarstår tills barnet fått denna utbildning. I intet fall upphör den förrän barnet fyllt 16 år. I kostnaden tage en var av föräldrarna del efter sin förmåga. Är barnet, sedan det nått den ålder, att dess rätt till underhåll upphört, på grund av sjukdom eller liknande orsak ur stånd att själv försörja sig, äro föräldrarna skyldiga att — i mån av sin förmåga — giva det skäligt underhåll.

Här bör kanske inryckas en upplysning att om make har under sin vårdnad barn i tidigare gifte eller utom äktenskap, är andre maken, så länge äktenskapet består, skyldig att efter förmåga bidraga till styvbarnets underhåll.

Föräldrarna skola öva uppsikt över barnet. Detta innebär, dels tuktorätt, befogenhet att för barnets *fostran* aga detsamma, dock inom rimliga gränser och med hänsyn taget till dess ålder, dels skyldighet att övervaka barnet utåt, så att det icke gör skada, begår straffbara handlingar o. d. Intill dess barnet fyllt 15 år äro föräldrarna ersättningsskyldiga för dess skadegörande handlingar. Därefter inträder i regel personlig ansvarighet.

Till vårdnaden hör även befogenhet att bestämma över barnets arbetskraft och att för dess räkning träffa arbetsavtal. Detta gäller intill dess barnet fyllt 16 år. Kan det sedan självt försörja sig äger det rätt att på egen hand träffa sådant avtal.

Fadern är i regel barnets förmyndare. Detta innebär emellertid endast rätt att vårda barnets ekonomiska angelägenheter och att företräda det utåt i förmögenhetsrättsligt hänseende.

Rätten att bestämma över barnets personliga förhållanden tillkommer i alldeles samma utsträckning båda föräldrarna, vilka därvid skola handla "i samråd med varandra".

(Detta sammanhänger med den likställdhet som den nya giftermålsbalken tillerkänner hustrun.)

Skulle de båda föräldrarna vara av olika mening, och den ene maken i en viktig fråga genomdriver sin vilja i strid mot den andres mening, lämnar emellertid icke lagen denne sistnämnde något medel att vinna rättelse, såvida icke ett grovt missbruk eller grov försummelse vid vårdnadens handhavande föreligger, i vilket fall den skyldige av domstol kan frånkännas rätt till andel i vårdnaden.

Rätt till del i vårdnaden kan vidare fråntagas den ene av föräldrarna eller båda vid fall av lastbart leverne, däri även dryckenskap inbegripen. Vårdnaden överlämnas då till den ene av föräldrarna, eller om båda underkännas, till en särskilt förordnad förmyndare. Bestämmelse härom träffas av rätten på ansökan av någon av makarna eller på anmälan av allmän åklagare eller barnavårdsnämnd.

Leva föräldrarna på grund av söndring åtskilda, har rätten att på ansökan av endera avgöra vilken av dem som skall hava vårdnaden av barnen eller huru dessa skola fördelas mellan föräldrarna. Hänsyn tages därvid alltid i första hand till barnets bästa samt därefter till föräldrarnas därom i enighet framställda önskningar. Bär endera av makarna huvudsakligen skuld till söndringen har den andra företrädesrätt till vårdnaden.

Vid återgång av äktenskap eller dess upplösning genom skilsmässa tillämpar rätten samma synpunkter då den avgör åt vilkendera av de skilda makarna barnen skola anförtros. Fader eller moder som är skild från vårdnaden av barnen har rätt till umgänge med dem, så vida ej särskilda omständigheter göra detta olämpligt. Är den andra ej nöjd med vad som i detta fall bestämmes av vårdnadsinnehavaren, kan han vädja till rätten.

Hittills har talats endast om föräldrarnas skyldigheter mot barnen. Lagen innehåller även en passus, en enda, om barnens skyldigheter gent emot föräldrarna. Barnet (vilken benämning i lagtexten även användes om den vuxna personen) är i mån av sin förmåga underhållsskyldigt gent emot fader eller moder, som på grund av sjukdom eller annan dylik orsak är urståndsatt att själv försörja sig. Det stipuleras, att underhållet skall vara "skäligt".

Någon underhållsskyldighet mot svärföräldrar vet däremot lagen icke av.

Tolfternas 30-årsfest.

Stockholmsbrev från —d —z.

När jag i våras genomgick protokollen över "Tolfternas" — föreningen för kvinnor från skilda arbetsområden — verksamhet under de gångna trettio åren, hjälptes jag i mitt arbete av fröken Betty Hirsch, en inom Stockholms sociala arbetsvärld känd och älskad kvinna.

Hon talade då med glad förhoppning om den fest, som skulle komma att äga rum i oktober för att celebrera de trettio åren, och vid vilken Ellen Key, Tolfternas själ och livgivare, bl. a. skulle komma att tala. Nyligen ägde också festen rum, men det blev en stilla afton, åt vilken Ellen Keys vita hjässa och varma ord gåvo en underbar vemodig stämning. Vemodig, därför att hon på grund av fröken Hirschs svåra sjukdom beslutit att göra den

SKANDINAVISKA KREDITAKTIEBOLAGET
GÖTEBORG - STOCKHOLM - MALMÖ

Avdelningskontor över hela landet

EGNA FONDER KR. 182,000,000:—

Gottgör å insatta medel högsta gällande ränta

Telegramadress "Kreditbolaget"

(Inf. gen. Göteb. Tandläkaresällskap)
Tandläkare Anne-Marie Heijde
Vasaplatsen 1. Telefon 15500.
Rådfrågning: Vard. 1/2 2—1/2 3, övriga tider efter avtal.

till en minnenas afton, samlande alla deltagarna i en tacksamhetens andaktsstund över dem som verkat och levat för Tolfterna, men nu voro svunna eller i tur till uppbrott.

Samlingen ägde rum ute på Värtans restaurang, och den stora salen var fylld till sista plats av de inbjudna, varav kanske de flesta hörde till de kroppsarbetande kvinnorna.

Aftonens ordförande hälsade vännerna välkomna, och lämnade därpå plats för Ellen Key.

Stilla och innerligt började hon tala om tillblivelsen av Tolfterna, hur kravet på förbrödring mellan samhällsklasserna, som nu vuxit sig starkt och delvis blivit verklighet, men då var som ett litet fjunlätt frö, och vetskapen om hur många, många av de kroppsarbetande kvinnorna hungrade efter bildning och självutveckling, lagt grunden för Tolfternas verksamhet för trettio år sedan. En grund, som vilat på *ömsesidigt* utbyte mellan alla medlemmarna. Att det lilla fröet fallit i god jord och vida överträffat de förhoppningar det utgått ifrån, har utvecklingen visat, ty denna kväll firades Tolfternas 550:de samkväm. Det är samkvämens innersta mening: sanningens, kärlekens och självutvecklingens anda, som skall föra verket vidare, övervinna de dåliga tiderna och med en kedja av sammanhållande händer skänka de sviktande mod.

Alla, som haft lyckan att höra Ellen Key tala, veta, vilket poetiskt skimmer, som faller över hennes ord. Alla lyssnande ansikten buro också denna kväll vittne om, hur gripande helt hennes personlighet gjorde sig gällande.

Efter en kort återblick över samkvämens innehåll, övergick hon så till att tala om de kvinnor, som verkat för Tolfterna, men nu voro borta. Och då blev det främst bland dem om Anna Almkvist och Gerda Bergh hon kom att tala. Den förra var själv kroppsarbeterska och det var mest av hennes brev och skildringar över samkvämen vi fingo taga del, men däri belystes också den senares strävanden och liv.

Återgivandet av deras innehåll kan icke äga rum i en kort tidningsartikel, vare det nog sagt, att man kände närvaron av två enastående personligheter, som starkt och helt gåvo sig åt sin uppgift, som med aldrig svikande idealitet arbetade i det godas tjänst. Man kan endast hoppas, att Ellen Key själv en dag skall finna tid att skildra dem för oss.

Ellen Key slutade med att säga, att denna minnesafton över Tolfterna sammanföll med 100-årsdagen av hennes faders födelse och sålunda var henne dubbelt kär.

MODERNA
SMYCKEN
i alla prislägen
K. Anderson
Hovjuvelerare
Östra Hamng. 41. Göteborg.

Min mamma använder alltid Mustads margarin.

Från fjorden.

När man blickar tillbaka över tiderna erfar man, att livet aldrig under någon tid varit lätt för den enskilde, men högre än alla öden lyfter sig den stora uppgiften för alla: den att växa till en allt större mänsklighet.

Efter föredraget, som naturligtvis ej är ordagrant återgivet, följde musik. En trio av vackra kvinnoröster sjöng, ackompagnerad av fru Alice Tegnér, en av henne komponerad kantat.

Den stämningsfulla kvällen avslutades med ett tack till Ellen Key från en av de inbjudna, vilket formade sig till ett vackert vittnesbörd om vad Tolfterna betytt för sina medlemmar genom trettio år.

Vi ha en underbar höst. Och underbarast förefaller den måhända vid fjordmynningen, där vid denna årsens tid de "svarta stormarna" annars bruka rasa.

Nu ligga vikarna i stället som klara insjöar morgontid, vilka speglа stränder och himmel med sådan pregnans att man knappast vet vad som är verklighet och vad som är spegelbild. Och det är en syn att se solen stiga fram ur slöjdiset någonstädes bortöver det fjärran Frölundalandet, höja sig, klarna, blixtra och tända högre färger över höstlandskapet. Över hela Långedragslinjen, långt ut över den nyss dödblå fjorden kastar den sin gyllene glans, värmande och klar, kämpande sin allsmäktiga kamp för att mogna den sena frukten, som hänger rodnande och iskall efter nattens frost inne i det glesa, gulnande lövverket. Och mitt i tavlan rullar den ljusblå, eleganta Långedragsspårvagnen fram med ett tågs precision för att vid stationerna hämta de morgontidiga passagerarna, fäder och småttingar, unga och ensamma herrar och självförsörjande damer, som alla få njuta bilden av en vacker morgon i naturen, innan de uppslukas av stadens arbete i affärs- och skollokalerna.

När de återvända har solen redan beskrivit sin bana, vikarna somna in i vinröd stilla glans, vari de elektriska ljusens spegelbilder blossa som klara jättestjärnor. Skärens konturer bli bläckmörka, husens färger slockna — snart är allt endast skuggor, som flyta ihop under den stilla stjärnhimlen. Det doftar frisk, kall höstnatt, bemängd med svaga ångor av salt och tång från de ännu uppvärmda havsvikarna.

Och där ute i det blå, som, en nyans ljusare än himlen, tonar ihop med rymden, förflyttas långsamt ett fjärran ljus, topplantärnan på någon ångare, som långsamt och drömlikt fjärmas och småningom försvinner ur synkretsen.

Natten till en ny härlig höstmorgon faller fridfull över vatten och land.

De voro nyförlovade och foro med tåget genom en tunnel.

Då de åter kommo ut i dagsljuset, viskade den unge mannen:

— Om jag vetat, att tunneln var så lång, skulle jag hava kysst dig, men nu vågade jag inte.

Den unga damen med klotrunda ögon:

Vem i all världen var det då som gjorde det?!

Nordiska Handelsbanken
Stockholm. GÖTEBORG. Malmö.
Egna fonder: Kr. 72,650,000:—
Notariatavdelning.
Förvaltar enskildas och kassors värdehandlingar mot billig avgift.

Skolreformen och våra barn.

Några synpunkter i anledning av förslaget till skolreform av

Fru Ragnhild Modin-Ringström,

grundarinna av den svenska skolan i Berlin.

I.

Mödrarnas krav.

Den framtida formen för de första årens skola skall nu fastslås. Och säkert för lång tid, ty statsinstitutioner ändras inte i brådrasket.

Pedagogiska, ekonomiska och politiska synpunkter diskuteras. Men barnen, som skolan inrättas för, hör man minst om — törs jag nästan säga.

Ha de gamla skolorna varit så skickade för sitt ändamål: att, jämte föräldrarna uppfostra barnen till goda, friska och kloka människor, som vi skulle önska? Är det utsikt, att den nya skolformen kommer att vara det?

Det gäller just nu att värna om våra barns lycka och välgång, under barnaåren och för framtiden. Och det måste vi mödrar göra.

Skolan har snart tagit barnen från föräldrarna. Den ingriper i barnens hela liv. Mycket beror på skolan, om barndomen och ungdomen är fylld av tillfredsställelse, hälsa och glädje, eller av missmod och trötthet, förödmjukelse och rädsla, med andra ord, är en olycklig barndom.

Barndomen och ungdomen skall vara en lyckans och hälsans tid, en tid, då alla andliga och kroppsliga krafter utvecklas under glädje. Men det är inte så för alla barn. Och mycket vanligt är, att det är skolan som tynger på barnet. Det passar inte för skolan — eller skolan inte för barnet.

Man vill göra slut på möjligheten av olika skolor för olika samhällsklassers barn. Därför vill man ge oss blott en enda skola, gemensam för alla, de första läsåren. Man vill försvåra existensen för möjliga privatskolor vid sidan av statens och kommunens bottenskola.

Som om inte skolorna redan förut vore allt för mycket stöpta i samma form!

Inte ett barn är likt det andra. Vart barn har olika begåvning och anlag och olika intressen. Och så skulle alla barn utan undantag lära precis det samma, hålla på precis lika länge med ämnen, där det ena lär snabbt och med liv och intresse, medan den andra arbetar långsamt och med leda, och den tredje ingenting kan eller ingenting vill lära. Den ena spiller tid, blir uttråkad och får tillfälle till slöhet eller odygd. Den andra får lida ständig förödmjukelse eller blir också slö. Och ingen möjlighet till skolreformer, som kunde passa bättre för var och en!

Låt oss gärna slopa tudelningen: å ena sidan en helt och hållet avgiftsfri skola, avsedd att kunna motta alla barn, även de, som ha minsta förutsättningar, och å andra sidan skolor, som förbereda för högre undervisning och större eller mindre avgift!

Visserligen ha statens läroverk och realskolor haft så låg avgift, att även föräldrar med små inkomster brukat sända sina begåvade barn dit. Den högre bildningen, i skola och vid universitet, har ju i Sverige från skolornas början varit fri, och bondeklassen har ständigt sänt sina begåvade söner att bli lärda män.

Låt oss dock slopa de gamla formerna! Men inte på det viset att vi helt enkelt döda alla skolformer på det lägre stadiet för mer utvecklade eller studiebegåvade barn, över huvud för olika begåvade barn. Låt oss grunda olika skolformer, som äro fullt avgiftsfria! Och främja uppkomsten av privata skolor, där olika former för udervisningen lättare kunna försökas och prövas än vid statens av förordningar bundna institutioner.

(Forts.)

DORIS NELSON.

En intervju — om man så behagar

Det är i Doris Nelsons hemtrevliga dublett vid Aschebergsgatan.

Därute seglar nymånen över Landalabergen, och från ett månskenslandskap, som behärskar nästan hela ena väggen i skådespelerskans mottagningsrum kämpar dess ljus med de elektriska lampornas dämpade sken härinne.

Vi tala om teater — och modern teater och om fröken Nelsons stora kärlek: fransk komedi. Det är hennes övertygelse att intet av Nordens folk kan spela fransk komedi så smidigt och elegant som svenskarna.

Vid erinringen om hur briljant hon själv lancerade sin roll som fru Evelyne i Bröllopsdagar ger man henne rätt. Vilken utmärkt parisiska var hon ej! Elegant, tekniskt säker, virtuost naturlig om man så kan uttrycka det.

Det är ett fack för sig att återgiva vardagsmänniskor i nutidsmiljö sådana de stå och gå runt omkring oss och ändå få konstnärlighetens prick över deras karaktär. Denna konst är Doris Nelsons. Kanske därför att hon själv är en så utpräglad nutidsmänniska och ännu mera därför, att hon genom ett grundligt och allvarligt detaljstudium uppnått en ganska enastående konstnärlig behärskning av sitt instrument.

Men hon har även lagt en ganska lång och lärorik teaterbana bakom sig, vid bland andra fru Julia Håkanssons sällskap, Svenska teatern i Helsingfors och Intima teatern i Stockholm. Hos fru Håkansson skedde debuten med Käthe i Gamla Heidelberg. Vid ett senare turnéspel i Göteborg med samma sällskap fick hon en ännu större uppgift sig tilldelad, nämligen Ofelia, medan August Lindberg såsom gäst spelade Hamlets roll. Det tillhör ett av skådespelerskans största minnen, hur August Lindberg efter föreställningens slut kom bort och klappade den då mycket unga aktrisen på axeln och sade: Fortsätt, lilla fröken, fortsätt! Och det kastar ett karaktäristiskt ljus över fröken Nelsons anläggning av rollen, när Lindberg senare till direktrisen yttrade att det var första gången han kommit att taga Hamlet ur älskarens synpunkt.

På perioden i Helsingfors följde engagemang vid Strindbergs gamla Intima teater i Stockholm hos direktör Falck, och när denna efter en tid upplöstes överflyttning till nya Intima teatern hos direktör Gustaf Collijn. Den period av 9 år som här följde ville skådespelerskan beteckna som "en bedårande tid". Aldrig kan ett mera idealiskt förhållande råda mellan ledning och personal än det som existerade mellan dir. Collijn och hans sujetter. Han var en makalös chef, med en alldeles enastående förståelse såsom människa och vän, med ett glödande intresse, en outtröttlig kärlek till arbetet såsom chef. Detta gav liksom hela teatern dess anda och ton — alla förenades i en gemensam vilja att giva, att göra sitt allra bästa. Och ensemblen med Edith Erastoff, Karin Molander, Lars Hanson, Rune Carlsten, John Ekman var ju även sådan att något utmärkt kunde göras.

Från Intima teatern kom fröken Nelson våren 1920 till Lorensbergsteatern i Göteborg. Det förgick någon tid innan man ur publiksynpunkt fick blicken öppen för henne. Detta skedde först när hon fick en roll, som låg tillrättalagd för hennes temperament, men då var också den odelade framgången given. Vid denna tidpunkt har hon åtskilliga succèser att anteckna före den senaste i Bröllopsdagar, vilka höjt henne till ett plan för sig i Lorensbergsteaterns ensemble. Om det regiarbete hon här fått göra bekantskap med kan hon ej finna ord nog starka av beröm, hon har aldrig mött något liknande någon annanstans — undantagandes de få gånger direktör Collijn själv deltog i regiarbetet. Rörande sina egna uppgifter har hon varit mest betagen i sin roll i Hamsuns Livet i våld. Där fann hon något för sig — och gav även något av det bästa åt andra. Denna roll blev en stor framgång. Men det finns ju alltid nya uppgifter som hägra — den moderna sceniska litteraturen är ju så rik. Och Doris Nelson är ännu så ung! Ung till håg och hjärta, med liv och själ uppgående i ett arbete, varav hennes oförskräckta vilja och konstnärliga förmåga ännu skall skapa ett intressant galleri av nutida kvinnliga gestalter.

—e.

Fredagen den 3 november

väljer

Andra valkretsen.

Rösta då med de valsedlar, som ha följande utseende:

Vid stadsfullmäktigevalet:

De Borgerlige

Carlander, Axel, grosshandlare, f. stadsf.	
Claeson, Herman, handl., stadsf.	Holming, Ludvig, direktör
Forselius, C. O., prosektor, stadsf.	Söderbaum-Lundén, Gunhild, med. d:r
Fromell, Axel, bankdir., stadsf.	Bratt, Arnold, vice konsul
Hjertberg, Frida, skolföreståndarinna, stadsf.	Ericson, Ester, fru, Tegnérsgatan 16.
Almquist, Helge, professor, stadsf	Wigert-Lundström, H., redaktör, f. stadsf.
Fröberg, Leonard, folkskollärare	Jacobsson, Hj., ingenjör
Carlbring, Einar, direktör, stadsf.	Grith, Adolf, direktör
Leifler, Hakon, ingenjör, stadsf.	Enqvist, Edvin, stations skriv.
Tistrand, Manne, kammarskrivare	Hägg, Marie-Louise, fru
Peterson, Axel, E., redaktör	Reimers, Hilma, fru
Holming, Ludvig, direktör	

Vid elektorsvalet:

De Borgerlige

Kjellberg, Carl Aug., konsul
Lundström, Vilh., professor
Lyckholm, Melcher, direktör
Atterberg, A. J., ingenjör
Melin, Olof E., handlande
Vising, Johan, professor
Holming, Ludvig, direktör
Hjertberg, Frida, skolföreståndarinna
Hedenlund, Claes Aug., handlande
Thölén, C. H., kyrkoherde
Fallenius, Ivar, vice konsul
Åkesson, Karl folkskollärare
Brusewitz, Elvira, fru
Strandman, Emil, med. d:r
Rodhe, Alfhild, fröken
Olburs, Vidar R., direktör
Erlandsson, Erland, direktör
Nilsson, Mille, handlande
Wigert-Lundström, Hakon, redaktör
Tistrand, Manne, kammarskrivare
Arnulf-Olsson, Oswald, grosshandlare
Lange, Joh. W., klockare
Hägg, Marie-Louise, fru
Landin, J., diakon

Valet sker samtidigt till stadsfullmäktige- och elektorsförsamlingen.

Vänd Eder till Borgerliga Valförbundets byrå, Erik Dahlbergsgatan 3, telefon 5106 och 7927 och begär upplysningar.

SVENSKA HANDELSBANKEN A.B. 1871
Öppna
Sparkasseräkning
Södra Hamngatan 23. Östra Hamngatan 39. GÖTEBORG
Sparkasse-Kreditiv
kan därvid utfärdas möjliggörande uttag vid vilket som helst av
Svenska Handelsbankens 255 kontor.

John A. Gahms
Reseffekt- & Lädervaruaffär.
Skolväskor
Korsgatan 12 (hörnet av Kyrkogatan) Göteborg.

Kerstin Lindahls
BLOMSTERAFFÄR
Korsgatan 4, Telefon 8462
Rekommenderas!

HELANDERS
ångrostade
KAFFE
är i *smak* och *arom* oöverträffat

Begär alltid
Kobbs Thé

Fru Maria Lindeberg
REKOMMENDERAR
sin välkända
KONFEKT & CHOKLAD.

Möbler, Möbeltyger, Gardiner, Gångmattor, Flossamattor.
Allt handgjort, konstnärligt, varaktigt och i förhållande till kvalitet billigt.
KONSTFLITEN, GAMLA HÖGSKOLAN, GÖTEBORG.

Politik och ungdom.

Av ***Doktor Gertrud Bäumer.***

Auktoriserad översättning av *A. C.*

Alla politiska förryckteheter under de senare åren ha blivit planlagda och utförda mer eller mindre under deltagande av omogen ungdom.

T. ex. mordet på Rathenau var en gärning av ungdomlig fanatism.

Men det är *de äldre*, som bära skulden, och t. o. m. en dubbel skuld: för det första på grund av feghet, för det andra på grund av maktmissbruk.

En och var vet, att en människa på tjugo år just är — ung! Hon tör måhända vara betydligt klokare, mer begåvad än föräldrarne, men hennes klokhet är, så att säga, ännu icke mogen för allmänbruk. Och den äldre generationens feghet ligger däri, att den mycket väl vet detta, men icke mer vågar draga ut konsekvenserna av detta faktum.

Ungdomsrörelsen har nog också en frånsida, som jag skulle vilja kalla: Ålderns kapitulation. Jag finner denna kapitulation ovärdig och oförsvarlig.

Med varje ung generation framträder något nytt i världen. På ett eller annat sätt växer livet vidare, högre — ut över föräldragenerationen. Detta faktum giver ungdomen anspråk på att vara annorlunda än de äldre. Uppfostraren måste respektera det. Om han icke gjorde det, så skulle det ändå inte löna sig. Ingen far kan bilda sin son, som om han tillhörde faderns generation. Men lika viss som denna tillväxt är, lika visst är det, att det blott handlar om ett steg framåt i utveckling, och icke om en fullkomlig nydaning. Ty för det första räcka våra huvudförråd av idéer längre än från en generation till en annan. Det finnes däri mycket av tiden oberoende, sannt och värdefullt, som orubbat behärskat oändliga generationer och historiens århundraden. Och det som är förändring underkastat är nog icke det väsentligaste, utan av underordnad betydelse i jämförelse med det bestående. Men dessutom äro de på varandra följande tidsskedena också i de fall, där de uppvisa motsatser, dock innerligt förbundna och utvecklade, det senare ur det förra, och därför varandra aldrig så fjärran, att de icke mer kunna jämföras. Lika litet består en klyfta, av absolut icke-förståelse mellan generationerna.

Men ännu viktigare synes mig dock punkten n:o två, att detta visarens framryckande med den nya generationen på historiens ur dock icke betyder, att denna generation vid tjugu år är dugligare och mera berättigad att bestämma levnadsordningen än den äldre, eller att hon verkligen "förstår allting bättre." Men så ser det ut nu för tiden.

Jag hoppas att ingen måtte missförstå mig och uppfatta detta som en predikan över den förlorade "vördnaden för ålderdomen." Eller över "Ungdomsrörelsens förvillelser." Jag anklagar ingen och allra minst ungdomsrörelsen. Jag vill endast påpeka en förvirring av begrepp, som ligger däri att man för tidigt pålägger ungdomen så tungt ansvar, att hon icke kan bära det, och detta gör man, emedan denna ungdomen har de nya impulserna inom sig och emedan "hon är framtiden."

"Människans liv varar sjuttio år...". Människan skall gestalta sitt eget liv och mer eller mindre yttervärldens, och därtill kommer hon icke i de första två, ja, icke ens i de första tre årtiondena. Därvid taga vi ordet "gestalta" blott i begränsad mening. Giva form, skapa ordning, rädda det som bör bestå från stämningarnes och impulsernas ström, och giva det fasthet. Alldeles oavsett det faktum, att sakkunskap, — som i vår tid är förutsättningen för varje politiskt eller socialt skapande, — fordrar ett helt stycke livsarbete, att det behövs erfarenhet för att kunna uppskatta jämviktsförhållandet i sinsemellan motsatta krafter — alldeles oavsett dessa på den *yttre* världen beroende förutsättningar så är *icke* heller en ung människas naturliga, andliga själiska funktioner av det slags tåliga, översiktliga, nyktra, realistiska arbete, som samhällsordningens nybygge fordrar. Ungdomen fyller sig med en idé, och hon *skall* göra det, *bör* göra det djupt och hängivet, just för att icke stå utan hänförelse, utan "Schwung", när perioden för livets mästerskap kommer. För tidigt ansvar medför antingen att man blir gammal i förtid därför steril, eller ock tvärtom: otillräckligheet, omoget fuskverk. "Gestaltningen" kommer ofta att bestå endast i själisk uppfattning och stämning.

Det sammanhänger med tidens formlöshet, att känslan för det ungdomliga och det mogna livets olika former gått förlorad. Antiken visste vartill hon kunde bruka sina ynglingar sina män och sina gubbar och förblandade det aldrig. Däri låg framför allt måttan och sundheten i det sociala och politiska livet.

Denna måtta och sundhet hava vi icke mer och orsaken därtill är tvåfaldig: Den nämnda formlösheten, som suddat bort sina gränslinjer och den äldre generationens dåliga samvete.

När hon icke längre vågar stödja sig på denna auktoritet, som endast kan förvärvas genom årens erfarenhet, denna levnadsvishetens auktoritet, så är det, emedan ungdomens kritik av den närvarande livsordningen delvis är rättvis, och emedan hon i medvetande av sin skuld icke längre vågar framhäva sin högre insikt. Den generation, över vars livsverk kulturens ruiner sammanstörtat, känner sig osäker som ledarinna för det tillväxande släktet. Det är också begripligt. Men det får icke föra dit, att vi glömma ungdomens naturliga begränsning. Och framför ungdomen ligger en kommande tung uppgift — att återuppbygga det, som i den stora katastrofen förvandlats till ruiner; ett verk, som blott *kan* utföras av män och kvinnor, icke av ynglingar och unga flickor, ty intet fordrar så mycken vishet, aktsamhet och erfarenhet, som att återuppbygga förstörda byggnadsverk.

Politik är omgestaltning och nygestaltning, icke en stämnings-sak. Viljan ensam betyder ingenting om denna vilja icke är förbunden med statskonst. Nu för tiden uppfattas politiken som stämnings-sak. Varför? Folken sakna lugn, de äro upprörda, varje skapande verksamhet möter i dag hinder och svårigheter, som tyckas hopa sig tornhöga, dådkraften är förslappad och man tager sin tillflykt till "känslor." Massan — oavsett vilka partier hon tillhör — beundrar de stora gesterna, som uttrycka en eller annan passion, och misstager dessa *gester* för *gärningar*. Och det är att missbruka ungdomen, när den för tidigt inlockas i politiken och, ännu mer, när dess eld, dess entusiasm missbrukas för något visst mål.

Den äldre politikern ser i denna eld en av de krafter, som han kan utnyttja och använda — utan pedagogisk ansvarighet! — och finner alla medel för att mobilisera denna entusiasm för sitt ändamål tillåtna. Han smickrar ungdomen i stället för att leda henne, han dresserar de unga krafterna i stället för att utveckla dem. I stället för att gömma på idealismens, hänförelsens och de varma känslornas gyllene säd till ett härligt utsäde, bakar han tvärtom sitt dagliga politiska bröd av detta livskraftiga vete. Han utbildar till virtuositet denna illojala konst att draga *till sig* de element vilka han — som Tolstoi en gång sade: "borde leda framåt till den ström av sanning, som är stark nog att bära både ledarne och de ledda; sanningens rena idé befriad från alla mänskliga hugskott."

Och trots all fallenhet för kritik och bullrande misstro låter ungdomen dock alltid förleda sig, lockad av det bedrägliga skenet av storhet, och utan att inse, att just i politiken den mest fruktbara gärningen saknar den stora gesten. Det finns knappt något mer upprörande och illojalt än detta ungdomsfångeri som dock tyvärr är så vanligt att de flesta icke se något orätt däri.

Ungdom och politik höra icke tillsammans (Politik i sin egentliga och strängaste mening är statsbyggande = statsgestaltning.) Ungdomen får och skall icke berövas sina ideal. Hon bör ställa sina fodringar på politiken, skall glöda av hänförelse för sitt lands öde, fritt kritisera det bestående och med brinnande tro söka väg och kraft att bättra det som brister. Men man skall icke för tidigt belasta henne med ansvarighet, och framför allt söka hålla henne fjärran från partipolitik. Det är den äldre generationen som hetsat ungdomen in i partipolitisk verksamhet, och som icke haft mod att tygla i stället för att sporra och sålunda skaffar sig en offervillighet för billigt pris. Detta har blivit orsaken till mycken förvirring; därigenom blir hela politiken dilettantmässig och omogen, och ungdomen ryckes våldsamt ur sin egen organiska sfer. Ingen har rättighet att tillfoga den denna obotliga skada.

Konsten att göra inköp.

Det är husfadern som förtjänar pengarne till hemmet och husmodern som för hemmets räkning åter ger ut de flesta av dem.

Under sådana förhållanden är det beklagligt att så många husmödrar, särskilt de yngre och oerfarna, inte förstå konsten att göra goda och billiga inköp. Deras okunnighet härutinnan medför en mängd onödiga utgifter, vilka svårt betunga hemmets ekonomi. Så småningom inhämtas väl konsten att köpa, men de lärpengar, som dessförinnan erlagts, kunna vara mycket dyra.

Borde icke därför varje husmor låta sig angeläget vara att söka bibringa sina unga döttrar allt vad hon själv kan och vet i fråga om inköp? Döttrarna — de må nu gifta sig eller bliva självförsörjande — skola i framtiden hava den största nytta av den sålunda inhämtade konsten, i det att pengarne i deras hand skola visa sig vara icke en "fly" utan tvärtom en mycket dryg vara.

Flickor äro i allmänhet ofantligt intresserade av att göra inköp, särskilt i butiker, men deras mammor låta dem sällan få något ord med i laget, utan ombestyra hälst själva inköpen. I stället borde de låta flickorna följa med och, under rådgörande med dem, söka ge dem all den varukunskap de själva besitta, t. ex. att skilja på hel- och halvylle, på bomull och linne, på merceriserad bomull och siden, på olika kvalitéer av ylle-, bomulls- och sidentyger o. s. v., ävensom att bibringa dem begrepp om vad de olika varorna och kvalitéerna äro värda. Lika viktigt är att flickorna vänjas vid att göra torguppköp. Här är deras intresse vanligen icke så livligt, men det kan dock genom förståndig ledning väckas. Detta sker kanhända lättast genom att efterhand ge dem små uppdrag att uträtta. Lämna dem en liten summa att hushålla med och skicka sedan ut dem på torget med en sporrande uppmaning, att de skola göra sitt bästa och riktigt visa vad de duga till! Ha de skött sig väl, så låt icke berömmet utebliva! Hur mycket är det icke att lära om matuppköpen. Att kunna skilja på god och sekunda vara, t. ex. om köttet är av ett gammalt eller ungt djur, vilka bitar som äro de bästa, möraste och köttigaste, om äggen äro färska eller gamla, om fisken är nyfångad, krabborna väl fyllda, om rotfrukterna äro träiga och tusende andra saker.

Att ge en sådan kurs förefaller kanske mången mor besvärligt och tidsödande, men hon är dock den närmaste till det. Inte sant?

S. B.

Onsdagen den 1 November

tager **Gillblads** stora

Höst-Realisation

sin början.

TREVLIG *och* INTRESSANT

FÄRSKA NYHETER VÄRDEFULLT INNEHÅLL

GÖTEBORGS MORGONPOST

Den största morgontidningen

HUGO NORDSTRÖMS HANDSKAFFÄR

ÖSTRA HAMNGATAN 39

Platsens största lager.

Dagens Nyheter. Billigaste Priser.

Wienermagasinet

SPECIALAFFÄR för KLÄDNINGAR och BLUSAR

TELEFON 9653 Se Skyltfönstren! KUNGSGATAN 34

MAKARONIPUDDING MED KÖTT.

200 gr svenska makaroner, 1½ l. vatten, ½ msk. salt, 2½ dcl. mjölk, 4 hg. rester av kokt eller stekt kött, 1 lök (kan uteslutas) 1 knippa persilja (kan uteslutas) 2 dcl. köttspad eller efterbuljong. Till formen: 1½ msk. smör (30 gr.) 2 msk. stötta skorpor, 2 msk. riven ost. Beredning: Makaronerna sköljas och förvällas i kokande, saltat vatten en stund, men böra ej vara riktigt mjuka, då de hällas upp i durkslag för att få avrinna. Mjölken kokas upp, makaronerna ilägges och få sakta koka i 15 min. eller tills de äro alldeles utsvällda. Köttet skäres i små fina tärningar, löken skalas och hackas och persiljan sköljes, vrides i en duk och hackas fint. En eldfast form smörjes med hälvten av smöret och beströss med stötta skorpor. Däri lägges ett lager av makaroner i botten. Därefter lägges köttet, som beströss med den finhackade löken och persiljan och begjutes med några skedar köttspad eller buljong. Så ett lager makaroner igen o. s. v. tills formen är full. Över det översta lagret av makaroner lägges återstoden av smöret i flockar och stötta skorpor och riven ost ströss över. Gräddas i ordinär ugnsvärme ½ timme och serveras med smält smör.

OBS! SVENSKA MAKARONER.

NORDLÖFS Handsydda Skodon *Egen tillverkning* Kungsgat. 20. GÖTEBORG

H. K. H. KRONPRINSENS HOVLEVERANTÖR.

GYNNA VÅRA ANNONSÖRER!

Hjärtats Dualism.

Paralleller ur saga, dikt och verklighet.

Av

Beatrice Zade.

(3)

För att bli övertygad om detta behöver man endast erinra sig några detaljer ur Goethes liv till sommaren 1775. Upprepade gånger möter man där ledmotivet i "Stella": en känslig, temperamentsfull man, som samtidigt drages till två kvinnor, ett hjärta, som vacklar och darrar i dubbelkärlek eller konflikt mellan plikt och böjelse. Som ung studiosus i Strassburg hade Goethe enligt egen berättelse [1]) "suttit i klämman" mellan sin danslärares bägge vackra döttrar. Ett par år senare, när han mitt uppe i den flammande kärleken för en väns fästmö, *Lotte Buff*, slitit sig lös från Wetzlar, hade redan på hemvägen därifrån den tjusande *Ulaxe von La Roche* vunnit hans kärlek. "Det är", säger han härom i sin autobiografiska berättelse [2]), "en mycket angenäm känsla, när en ny lidelse börjar fatta tag i oss, innan ännu den gamla helt förklingat. På samma sätt ser man ju i solnedgången gärna hur månen går upp på den andra sidan, så att man kan få glädja sig åt bägge himlaljusens dubbla glans". Just dubbelkärleken till Lotte och Ulaxe hade inspirerat "Werther", och ej ens Goethes största, skönaste, betydelsefullaste erotiska ungdomsförbindelse, den med *Lili Schönemann*, var odelad. Även om man anser hans flyktiga tycke för *Anna Sibylla Münch* som avslutat före bekantskapen med familjen Schönemann — något, som visst icke är bevisat, — så kvarstår dock det faktum, att han med förlovningen med Lili, mitt under sin högsta lycka vid hennes sida, skrev obehärskade, lidelsefulla brev till en dam, som han aldrig hade sett, aldrig personligen lärt känna, Auguste (Gustchen) zu Stolberg, och även svärmade för andra flickor.

[1]) Dichtung und Wahrheit. Zweiter Teil. Neuntes Buch.

[2]) Dichtung und Wahrheit. Dritter Teil. Dreizehntes Buch.

Just av yttringar till Gustchen ser man tydligt, att Goethe så att säga skrev "Stella" med sitt eget hjärteblod. Hur glödande intresserad arbetar han icke på det dramat, hur intensivt upplever han icke varje scen däruti! I början ämnade han ej ens låta trycka det, än mindre låta det uppföras på teatern, så intimt subjektivt syntes det honom, och däruti ligger väl förklaringen till att stora delar av stycket aldrig utarbetats, sedan de en gång flyktigt nedskrivits. "Stella" är i själva verket en bikt, och Fernando är bildad efter Goethe själv. Till och med dennes svarta ögon och bruna lockar har han fått. På samma sätt som förut Weislingen i "Götz" och hjälten i "Clavigo" skapats för att sona skaldens begångna synder — framför allt trolösheten mot Friederike Brion —, så är även Fernando ämnad att återspegla Goethes egna karaktärsfel, att bli ett manande och varnande exempel. Men denna gång markerades teckningen långt utöver likhetens gränser, och en vrångbild uppstod. Liksom förebilden är Fernando mycket känslig för kvinnlig skönhet, tillgodogör sig vad ögonblicket erbjuder och känner äktenskapets bojor som tvång. Men han väljer dem hellre än att försaka den älskades ägande, och däruti skiljer han sig skarpt från Goethe, vilken noga sökte bevara sin yttre frihet och ständigt i tid drog sig tillbaka från en älskad kvinna för att icke längre fram falla offer för sin ombytliga natur och bli henne otrogen. Fernando saknar sådan ansvarskänsla gentemot framtiden, och en logisk följd därav är hans brist på pliktkänsla, han har bundit sitt öde vid Cäcilies och handlar likväl, som om han vore fri. Han är en skurk, som går smygvägar, i hemlighet övergiver hustru och barn och bedrager Stella.

Man får icke glömma, att "Stella" skrevs just vid tiden för Goethes officiella förlovning. Denna hade visserligen på sätt och vis varit en överraskning för de älskande själva, ty en vännina hade av egen drift tagit saken om hand, underhandlat med föräldrarna och utan att först fråga kontrahenterna föranstaltat tillkännagivandet. Men Goethe måste ju i alla fall tänka sig ett giftermål som konsekvens, och fasan för möjligheten av egen otrohet i äktenskapet med Lili kom honom att se sin egen karaktär så svart som den är målad i Fernandos gestalt. Han kände sitt lättantändliga hjärta, sin erotiska sensibilitet, sin polygama osäkerhet i kärleken. Allt detta måste ju i ett blivande samliv bereda Lili smärta, och det fruktade han så mycket mera, som han icke endast gav henne sin glödande manliga kärlek, utan som människa tilltrodde henne det högsta. Det är ingen tillfällighet, att Stellas härliga gestalt är ett noggrant porträtt av Lili, att hela dramat i själva verket är ett apoteos till denna.

"Stella" fullbordades, när kärlekslyckan vid Lilis sida stod i zenit (våren 1775). Det är mycket möjligt, att Goethe just då, fascinerad av sin fästmös godhet och hängivenhet, kunde tänka sig henne överseende och förlåtande till och med i avseende på den äkta mannens erotiska villfarelser och under sitt inflytande av sådan stämning gav sitt "skådespel för älskande" det försonliga slutet utan varje tillsats av tragik eller försakelse. Att styckets utgång icke från början var given i dispositionen, ja, författandet kände sig tveksam, är emellertid säkert. "Har ni övervunnit er längtan efter den femte akten?" frågade han t. ex. Johanna Fahlmer i en biljett från Offenbach (mars 1775) och tillade: "Jag önskar, att Goethe i det hänseendet under att ni själv hade skrivit en också!" Och konflikten i sitt eget inre gav han en sund etisk lösning, den enda hans utpräglade krav på sanning kunde gilla: han bröt förlovningen med Lili, om än under svåra själsstrider, och började i och med flyttningen till Weimar samma år en ny livsperiod.

"Stella" är i flera avseenden en typisk produkt av den period, som i Tysklands kulturhistoria kallas känslosamheten: överspänd, sentimental och lidelsefull. Många detaljer äga utomordentlig skönhet, och karaktärsteckningen är så när som på den veklige, svage Fernando mästerlig. Men som helhet är stycket utan tvivel föga lyckat, trots handlingens präktiga koncentration och språkets poesimättade kraft. "Det är ingenting för vem som helst", hade Goethe yttrat till Sophie von La Roche. Men genom det underliga slutet blev det

Ed. W. & Co Nyheter i Blus- och Klädnings-Tyger
Wahlboms
KUNGSGAT. 29.

Kemisk tvätt
Högelegant!
Ringströms Kemiska
Hämtas och hemsändes. Order Telefon 8992

Hon som väntar på "la grande passion".

Jag blev en gång bekant med en högst förtjusande kvinna, och jag kunde inte låta bli att undra, som kvinnor ofta göra i fråga om sitt eget kön, hur det kom till, att hon förblivit ogift, då hon ägde alla de nödvändiga egenskaperna för att bli en god maka och mor och dessutom en utpräglad och fängslande personlighet.

Då vår vänskap fördjupades, upplyste hon mig om att hon ej velat gifta sig, emedan hon aldrig älskat någon så, som hon visste, att hon skulle kunna älska. Hon hade väntat hela sitt liv på en stor passion, som skulle komma som en stormvind och rycka henne med sig och göra henne glömsk av allt utom den man, som trängt in i hennes själs fördolda djup.

Stackars hon, hon väntar sannolikt på "den rätte" än i dag!

Andra män hade älskat henne, men hon hade noggrant analyserat deras känslor för henne och funnit dem ej hålla måttet. Hon hade alltid varit i stånd att kritisera dem, att se deras små fel och svagheter, och hon hade ej varit tillräckligt stor psykolog för att rätt uppskatta deras goda egenskaper, som utan tvivel skulle kunnat mer än uppväga bristerna.

Resultatet var, att hon gått miste om "den bästa delen" för en kvinna, och jag tror, att det finns många andra kvinnor i samma belägenhet. Naturligtvis inte den förståndiga, praktiska flickan, som vet att uppskatta en god, rättänkande man, när hon träffar honom, och anser det för en lycka att få gifta sig med honom, utan den drömmande idealisten, den hängivna, dåraktiga sortens kvinnor, som det finns så många av än i dag. Gud signe dem!

Den fråga, som kom för mig, var: "Är det nödvändigt för en kvinna att, som det kallas, 'bli kär' i en man, innan hon bör gifta sig med honom?" Och jag anser, att svaret är ett eftertryckligt: "Nej!"

Först och främst är det inte allom givet att verkligen "bli kär" i ordets fullaste mening. För att göra detta måste man fullständigt gå upp i en annan, och detta är ej möjligt för varje kvinna eller man.

Somliga kvinnor äro så uppfyllda av drömmen om denna idealkärlek, som skalder besjungit och romanförfattare förhärligat under århundraden, att de anse varje annan ovärdig att räknas med.

Den ideella kärleken.

Jag skulle ej vilja att någon gifte sig utan kärlek, ty ett sådant äktenskap slutar nästan alltid olyckligt; men ren och uppriktig tillgivenhet grundad på ömsesidig aktning utgör en så god grund för en lycklig förening som någon annan och vanligen en bättre.

Kvinnor påstå ibland, att den kärlek de känna för en man ej är av "rätta slaget", men de besinna ej, att det kanske är den högsta, varav de äro mäktiga. Det fordras en djup, storsint natur för att kunna älska helt; och om du ser dig omkring i din egen vänkrets, finner du då hos dem alla "djupa, storsinta naturer", som äro i stånd att känna en kärlek sådan som den Dante kände för Beatrice? Långt därifrån, skulle jag tro. Vi äro, de flesta av oss, tämligen grunda, bullrande små rännilar, fast vi försöka att få oss själva och andra att tro, att vi äro stilla, djupa floder.

Den teoretiska kärleken avviker från den praktiska, och vi måste leva livet praktiskt och inte teoretiskt.

Den stora passion, som skalderna måla för oss, är ej alla känsliga själars del; men t. o. m. om varje sådan själ ägde förmågan att känna den, så skulle det sannolikt endast finnas en enda person, som skulle kunna väcka den till liv. Och hur oändligt små äro ej chanserna för att dessa två personer skulle mötas på denna sidan gränsen till evigheten!

Låt oss nu tänka på ännu en sak. Det är ganska ringa säkerhet för stabiliteten hos den kärlek, som börjar med passionerad glöd, som ej kan känna någon lycka annat än i det älskade föremålets närhet och arbetar upp sig själv till vild förtvivlan om hinder komma emellan för uppfyllelsen av dess önskningar och förhoppningar. Passionerad kärlek är ej alltid den som varar längst. Den håller ej alltid stånd emot vardagslivets små knuffar och stötar, och då den är borta, är det ofta för att den förtärt sig själv genom sin egen våldsamma glöd, det finns ingenting kvar efter den. Själva askan har brunnit upp. Och där är ingenting, varpå en varaktigare byggnad skulle kunna uppföras.

När en kvinna förälskar sig i en man, så är hon ej i stånd att bedöma honom på ett förnuftigt sätt och ej heller hans och sina gemensamma lyckomöjligheter. Hon bagatelliserar hans fel och överdriver hans dygder, tills hon förvandlat honom till någonting helt olikt hans verkliga personlighet; hon målar ut honom sådan, som hon ville ha honom, men inte det minsta sådan som han är. Och när hon verkligen lärt sig att uppfatta honom rätt, så som hon måste göra under tidernas lopp, så får hon inse, att hon offrat sig själv på en falsk guds altare.

Den man hon älskade var ej den hon gifte sig med, emedan den förre helt enkelt ej existerade; hon hade skapat honom av sin egen kärlek till honom. Det finns ingenting hopplösare än en utbränd passion och ingenting bedrövligare än den kvinnas ställning, som är fastokad för livet vid en man, som hon kanske inte en gång kan hysa aktning för.

Kvinnor äro så stolta över sin starka förmåga att älska, att om man skulle säga till en av dem, att hon ej vore mäktig av en djup, livslång hängivenhet, skulle hon tycka, ej endast att man grovt förolämpat henne, utan att man fullständigt misstagit sig på hennes karaktär och ej förstått uppfatta djupet i hennes natur.

Det är visst ej min mening, att *alla* kvinnor, eller ens flertalet av dem, äro grunda och ytliga — världshistorien skulle snart kunna bevisa motsatsen — men jag tycker det är synd, att varje kvinna skall gå och vänta på någon själsskakande upplevelse, och emedan ingen sådan kommer, låta en kvinnas högsta lycka gå förlorad för sig.

Jag hörde en gång en man säga, att de flesta kvinnor äro som kattor, om de blott äro gifta med en man, som föder och kläder dem väl och behandlar dem vänligt, så bliva de med säkerhet ytterst förtjusta i honom och leva sitt liv nöjt och lyckligt. Jag tror, att det finns en viss grad av sanning i påståendet, men jag har hört talas om kattor, som givit sig av från de bästa och komfortablaste hem. Det är väl den dåraktiga sorten, kan jag tro, som inte rätt förstår, när de ha det bra.

Ett råd.

Jag tror, att man kan säga med säkerhet, att ett äktenskap grundat på ömsesidig aktning och förtroende har alldeles lika mycket utsikt att arta sig väl, som det som ingås i glödande kärlek. Många flickor gifta sig på grund av de ovärdigaste motiv — för att få ett hem, för pengar, för att få heta fru, allt självviska och otillräckliga skäl, och för ett äktenskap, som ingås under dylika förhållanden, finns intet förnuftigt skäl, att det skall bli lyckligt.

Det råd man alltså skulle vilja ge de unga flickorna är: "Gift dig, om du kan, med den man du älskar, om han är en hederlig och bra karl; och om du inte kan göra det, så gift dig med den man, som älskar dig, om du kan gå honom till mötes med öppet hjärta, beredd att lära den läxa, som han är villig att lära dig.

Och framför allt var ärlig och sann både mot dig själv och den man du har valt, och du skall en gång finna, att du inte är långt ifrån den gyllene porten, som leder in till lyckans land.

(Every Woman's Encyclopædia).

Damkänger
i Lack, Chevreaux, Boxcalv m. m. i säsongens senaste modeller.
SYNNERLIGEN ELEGANTA!
Nya A-B. City Kungsg. 51
Telefon 9179

Vad tänkte han?

Det var torgdag och brinnande kommers på Stora salutorget.

Ett par stod stilla i den böljande mängden och samtalade, eller, rättare, han grälade på henne. Det ryckte i det rödbrusiga ansiktet och om den skäggstubbiga hakan, när han med låg röst och uttrycksfulla ord utgöt sin vredes skålar över hennes huvud, sänkt som i trötthet. Till sist gav han henne en knuff för bröstet, så att hon flög in bland de sammanskockade fruktköparne och skulle ha fallit, om man inte tagit emot och hjälpt henne.

När mannen, stor, bredaxlad och väldig stegade bort, sköt en småväxt äldre herre fram ur folkmassan, upphann honom och sade skarpt och föraktfullt:

— Hur kan ni ge er till att misshandla en kvinna?

Karlen stannade och såg argt oförstående ned på honom.

— *Jag??* Har *jag* misshandlat en *kvinna??!*

Ögonen gnistrade och alla hans muskler knöto sig som till en ursinnig protest.

Men det klappade tydligen ett Davidshjärta i den lille gentlemannens bröst. Han spände modigt ögonen i denne Goliath, som kunde krossa honom med ett enda knutnävsslag, och sade i ännu skarpare, ännu föraktfullare ton:

— Gör er inte till, karl! Jag såg med egna ögon, hur ni knuffade kvinnan för bröstet.

— Då log jätten, lättad

— F—n, det var väl ingen kvinna! Det var ju hustru min!

— — —

Jag har funderat mycket över, hur den manliga tankegång såg ut, som låg bakom detta yttrande, utan att dock komma till klarhet och är därför alltjämt

Den fundersamma.

FORM & FÄRGS
KONSULTATIONSVECKA
i H. T.-Centralen d. 1—8 nov., kl. 11—4
KOSTNADSFRIA RÅD
i hemmets inredning.
Demonstrering av: möbler, lampor, gardiner, möbeltyger, tapeter, kakel etc. Forssjö hus.
KURS I LAMPSKÄRMSÖMNAD
kl. 5—7. Kursavgift Kr. 15:—
Anmälan tel.: 20461, 18509 säkrast kl. 9—10 f. m., 6—7 e. m.

K. Kjellmer.
Damskrädderi & Kappmagasin,
Carl Johansgatan 9. Tel. 5968.
Förstklassigt arbete!

Surkart eller ädel frukt.

Vilka massor av frukt på våra torg, men — tre fjärdedelar av den är dålig vara! Vilken skada! Det betyder låga priser och liten behållning för odlaren, och köparen har inte heller någon orsak att rosa marknaden. Låt vara, att priset är billigt, men någon njutning att äta dessa sura, eller sötbeska äpplen, dessa päron, som smaka kålrot, är det sannerligen icke.

Trädgårdarna hava ädla fruktträd, och de växa väl även kring en och annan bondgård, men i de flesta lantliga täppor stå träd, vilkas frukt borde upptagas på kreaturens matsedel i stället för att saluföras på städernas torg. De äro vanligen uppdragna från kärnor, och dessa ge, som bekant, icke träd av samma slag som de, från vilka de leda sitt ursprung, utan helt andra, i sällsynta fall lika goda eller ännu bättre, men i regel sämre, mycket sämre.

Alla dessa värdelösa träd skulle emellertid genom ympning kunna skänka ädel frukt. Ett par tre år efter denna så lätt verkställda procedur, skulle i stället för surkarten vackra rödkindade eller guldgula frukter lysa inne i bladmassan och utgöra en värdefull tillökning i gårdens eget skafferi eller, avyttrade på torget, tillföra ägaren en vacker inkomst.

Vem skall hjälpa lantbefolkningen med ympningen, om vars möjlighet eller utförande den i allmänhet svävar i fullständig okunnighet? Varje till hjälp redobogen människa, ni, jag, folkskolläraren, folkskollärarinnan på landet, prästfrun, herrgårdsfröknarne, villafrun, scouterna. Det skulle vara en i handling omsatt upplysningsverksamhet, en människovänlig gärning, en gåva till svensk jord, för vilken de förädlade fruktträden skulle utgöra en prydnad. *Ye.*

HVAR 8 DAG
"en verkligt förstklassig illustrerad tidskrift — — — —"
"— — med gedigen och fint kultiverad ton— — — — — —"
SÄGER DAGSPRESSEN
Bör ej saknas i något svenskt hem!
PRENUMERERA Å NÄRMASTE POSTANSTALT ELLER BOKHANDEL!

REKLAM SPORTKOSTYM

5 år	19:50	10 år	23:—
6 »	20:—	11 »	24:—
7 »	21:—	12 »	25:—
8 »	22:—	13 »	25:—
9 »	23:—	14 »	26:—

Bästa tygerna, nyaste modellerna och de lägsta priserna finner nn nu som alltid hos
Berlin's
FISKTORGET.
Tel. 1092 - 13865 - 3072.
Tel.-adr. "BERLINS".

knappast riktigt njutbart för någon. Det utkom i tryck först i början av år 1776, gavs också snart nog på teatern och väckte mycket uppseende, mycken indignation. Både tadel och hån träffade författaren på grund av den "osedliga" utgången, och åtskilliga "förbättrande" bearbetningar för scenen företogos. Lenz o. a. skrevo efter" Stellas mönster nya dramer med dubbelkärlek som tema.

Med ungdomens översvallande lidelser och heta erotiska sökande svann också Goethes egen förkärlek för "Stella". Själv blev han väl knappast någonsin — annat än för kortare tid — riktigt färdig med dubbelkärlekens problem. Men han fick en djupare, fastare syn på förhållandet mellan man och kvinna och lärde sig — icke minst under de kvalfulla stunder, då han stod emellan *Charlotte Stein* och *Christiane Vulpius*, — att Gleichensagans förverkligande är omöjlig utanför fantasiens rike. Han kom till den övertygelsen, att Fernando-konflikten endast kunde lösas genom en snabb katastrof och gav i överensstämmelse därmed det allt annat än högstämt anlagda dramat ett tragiskt slut, lät Fernando skjuta sig och Stella taga in gift. I den nya nuvarande avfattningen uppfördes "Stella" första gången på teatern i Weimar 1806. Fru von Stein uttalade öppet sitt ogillande av ändringen, och även andra samtida kännare förklarade sig missnöjda med den. Goethe å sin sida vände mer och mer på senare år intresse och sympati från "Stella", ty han visste väl, att detta "skådespel för älskande" icke skulle finna genklang hos mogna människor, och det hade blivit hans stolthet, hans ärelystnad att endast skriva sådant, som "kunde och borde läsas av personer, vilka fört och föra en stor, innehållsrik levnad".

*

Nästan precis vid samma tid, som Goethes "Stella" utkom, fann Gleichensagan ett motstycke i skalden *Gottfrid August Bürgers* liv, och det med så krass realism, att eftervärlden säkerligen endast skulle haft en sträng förkastelsedom däröver, om icke många bland den tyska poesiens skönaste alster tillkommit just genom intryck från den i fråga varande dubbelkärleken och åtskilliga med denna sammanhängande omständigheter varit så beskaffade, att de måste väcka intresse och medlidande.

Utan noggrann överläggning hade Bürger förlovat sig med den adertonåriga *Dorette Leonhart*, vars stilla, älskliga väsen och öppet visade tycke för den unge diktaren tänt en hastigt uppflammande eld i hans hjärta. Bröllopet firades redan samma år (1774), ty de unga hade glömt alla skrankor, och ett barn väntades. Under sin förlovningstid hade Bürger emellertid även fattat tycke för sin fästmös två år yngre syster *Auguste*, mest känd under smeknamnet *Molly*. I sin berömda "bikt" skriver han femton år senare till Elise Hahn, sedermera Bürgers tredje hustru: "Jag har haft två systrar till hustrur. På ett underligt sätt, alltför vidlyftigt för att här berättas, kom jag att gifta mig med den ena utan att älska henne. Ja, redan när jag med henne trädde fram till altaret, bar jag i mitt hjärta fnöske till den mest glödande lidelse för den andra, som då ännu var ett barn... Jag kände det väl; men på grund av bristande bekantskap med mig själv höll jag mina känslor, vilkas tillvaro jag icke kunde förneka, allra högst för ett lätt feberanfall, som snart skulle ge med sig. Hade jag kunnat kasta blott en halv blick in i framtiden, så hade det varit min plikt att träda tillbaka före välsignelsen, till och med vid själva altaret".

Men "fnöskets" var livskraftigare och betydelsefullare, än Bürger anat. Att den lugna, religiöst anlagda, medelmåttigt begåvade Dorette icke passade ihop med han eget sjudande temperament, insåg han mer och mer, och kärleken till Molly grep allt fastare tag i hans själ, helst som de nygifta i början levde tillsammans med henne i det Leonhartska föräldrahemmet. Molly tycks på många sätt ha varit olik sin syster, betydligt vackrare, livligare och gladare, en rikt utrustad, temperamentsfull, hjärtevinnande flicka, vars naturliga smeksamma väsen verkade oerhört tilldragande. Det var snart tydligt, att hon besvarade sin svågers böjelse, och därmed började långa års kamp för dem bägge. "Min feber lade sig icke", forsätter Bürger i den nämnda bikten, "utan blev under tio års tid allt häftigare, allt omöjligare att hava och i samma grad, som jag älskade, återgäldades min kärlek av den så innerligt älskade. O, jag skulle vara tvungen att skriva en bok, om jag ville skildra dessa års marter och berätta om de många förfärliga striderna mellan plikt och kärlek".

Efter faderns död fick Molly sitt hem hos Dorette och Bürger, som var hennes förmyndare. Det torde icke ha dröjt länge, innan de älskande tillstodo sin kärlek för varandra, och Dorette tycks från början ha varit invigd i förhållandet. Under fem års tid förstod Molly emellertid att hålla lidelsen inom tillbörliga gränser, försökte även upprepade gånger att slita sig lös och vistades allt emellanåt hos släktingar. Bürgers brev till sina intima vänner *Sprickmann* och *Göckingk* äro fyllda av hjärtslitande klagan och längtan efter den älskade. Med vilka känslor måtte han ej ha tagit del av "Stella", som författaren själv sände honom (febr. 1776) med orden: "Här, min rare gosse, kommer något, som skall ge dig kärlekens och livets värme mitt i snön!" I resvagnen, på väg till sin födelsebygd och med några veckors välbehövlig vilotid framför sig läste Bürger "skådespelet för älskande" och försäkrade sedan Goethe, att det "åter gjort honom elastisk". Men icke förty klagade han några månader senare för vännen Sprickmann, att "ingen hälsokälla i den vida världen skulle kunna avkyla branden, som rasade i hans innersta märg och i alla hans ådror." Sommaren 1777 skrev han: "Nu förestår mig snart skilsmässa från mitt hjärtas älskade. Vad skall det väl bli av mig och henne? O, att så många heliga, om än tunga och bittra plikter mot andra fängsla mig vid världen!" och två år senare: "Allt vore bra, men ack! — mitt djupt sårade, för evigt obotliga hjärta! Ingen dödlig har väl ivrigare än jag önskat sig döden".

(Forts.)

Offentliga nöjen.

Stora Teatern
Söndag kl. 1.30 Matiné
Gamla Heidelberg
kl. 7.30
Czardasfurstinnan.
Måndag kl. 7.30
Tannhäuser.

Lorensbergsteatern.
Varje afton kl. 8
Vi och de våra.
Skådespel i 3 akter (7 tablåer) av John Galsworthy.
Söndag kl. 1:30 Matiné:
Sabinskornas bortrövande.

Nya Teatern.
Varje afton kl. 8:
Fjärde Budet.
Billighetsmatiné söndag kl. 1,30.
BARKEN MARGARETA.

LILLA TEATERN.
Varje afton kl. 8 e. m.
Halta Lena och vindögda Per.
Söndag två förest. kl. 7 o. 9.
Söndag kl. 1.30 Matiné:
EN PIGA BLAND PIGOR.

PALLADIUM
Programmet veckan 30 okt.—5 nov.
Kl. 5,15, 7,15 o. 9,15.
"Fyrtornet" och **"Släpvagnen"**
Lau Lauritzens stora, mycket roliga femaktslustspel
Med Muntra Musikanter.
m. m., m. m.
Barn äga tillträde.
Biljetter 12—3. Telefon 2720. Efter kl. 4,25 även pr tel. 2739.

JÄRNTORGSBIOGRAFEN
Direktion: Palladium, Göteborg.
Programmet fr. o. m. 30 okt.
Kl. 7,15, 9,15.
Vårt stora
Dorothy Dalton-program:
Ett kvinnooffer.
Skådespel i 6 akter.
m. m., m. m.
Barn äga icke tillträde.
Biljetter efter kl. 5 tel. 13331.

Teaterspalten.

Den gångna veckan har bjudit på två märkliga premiärer — den ena ett evenemang för vår stad, nämligen *Stora teaterns* framförande för första gången i Göteborg av Wagners mäktiga operaverk *Tannhäuser,* den andra Lorensbergsteaterns intresseväckande skådespel *Vi och de våra* (Loyalties), av den nyligen av Anglo Swedish Society till Sverige inbjudne och under sitt besök entusiastiskt hyllade engelske författaren John Galsworthy.

Tannhäuser å Stora teatern blev ur alla synpunkter den enastående teaterkvällen. Här hade åsyftats och av alla krafter i förening även åstadkommits något verkligt glänsande. En stämning av högtid och fäst vilade över den till sista plats fullsatta salongen, då ridån efter den grandiost klingande ouvertyren sakta höjdes för den imponerande musikskapelsen, och en storm av jubel och entusiasm, som aldrig ville dö ut, bröt lös då den för sista gången sänktes.

Man kunde icke misstaga sig på innebörden av denna spontana hyllning. — Stora teatern hade med Tannhäuser vunnit en seger som aldrig tillförne.

Även erfarna musikännare, som haft tillfälle att bevista stora europeiska operasceners Tannhäuserframförande vitsorda Stora Teaterns prestation såsom något i sitt slag utomordentligt. Äran av den storartade framgången tillkommer förutom regissören hr *Gustav Bergman* samt orkesterdirigenten hr *Lill-Erik Hafgren i* främsta rummet de förnämsta partiernas innehavare. Hr *Martin Öhman,* som med sin granna tenor ofta förut fäst de största förhoppningar vid sig, slog såsom Tannhäuser sitt hittills segerrikaste slag. Fröken *Inga Peters* förverkligade på ett ljuvt och, sångligt sett, framstående sätt Wagners Elisabeth och teaterns danska gäst hr *Johannes Fönns* gjorde ett imposant och konstnärligt myndigt inslag i det hela.

En given seger som Stora teatern efter sitt allsidigt gedigna förarbete ärligt förtjänar!

Det är en lycka för *Lorensbergsteatern* att i konkurrens med Wagners berömda musikdrama ha funnit ett så utmärkt program som John Galsworthys *Vi och de våra.*

Skådespelet börjar med en tom plånbok, vars innehåll bortstulits från en av gästerna, en förmögen semit i ett förnämt countryhouse och slutar med ett skott, som ändar en gentlemans liv. Mellan dessa båda tilldragelser löper i oavbruten stegring en kädja av händelser, som på ett nytt och originellt sätt fixera innebörden i det engelska och internationellt vordna begreppet gentleman. Över hela världen, där en aristokrati finnes, som bildar sluten krets, skall detta skådespel finna genklang. Det tar sikte på det bästa och starkaste som håller en sådan krets samman: dess kollektiva oförvitlighet och heder, dess djupa motvilja för skandalen och tillbakaryggande för alla oegentligheter. Men just i en sådan över alla tvivel och obehagliga möjligheter höjd miljö inträffar det oerhörda, att en av dess medlemmar begår ett simpelt brott. Galsworthy har inför denna situation rent mästerligt fått fram den engelska gentlemannatypens såväl förtjänster som fel, hans ridderlighet och solidaritet samt hans blinda kolartro på att den aristokrati han tillhör obetingat förtjänar förtroendet. Skådespelet vimlar av utmärkta detaljer, av ypperliga karaktärer, som spinna vidare på denna tråd och bygga upp ett helhetsintryck av en bland de bästa miljöskildringar den moderna litteraturen frambragt.

Även framförandet var en odelad njutning. Lorensbergsteaterns artister ha sällan nått högre i fråga om samspelets fulländning. Varje scen, varje replik föreföll förunderligt mognad, växte stilla och betydelsefullt fram, hela tiden i intimaste kontakt med skådespelets anda.

Stämningen i salongen vittnade även om publikens fulla uppskattning av en värdefull och sceniskt helgjuten teaterkväll.

*

"Fjärde budet" på Nya Teatern.

Titeln "Fjärde budet" och beteckningen folkskådespel låter ana, att den pjäs Nya teatern nu upptagit på sitt program är byggd på en tragisk konflikt mellan barn och föräldrar. Så är också förhållandet. Här är det den förlorade men ingalunda ångerfulle sonen, som kommer tillbaka från storstaden, där han förvandlats från en präktig och skötsam bondson till en klassmedveten proletäryngling och i sin gränslösa egoism, sin frigjordhet från alla moraliska betänkligheter bringar fördärv över fäderneshemmet för att först, sedan olyckan är skedd, vakna till besinning och anger. Förvecklingarne, som till en början äro komediartade och verka ofantligt roande, antaga efter hånd en allt mera ondartad karaktär och sluta med en katastrof. Pjäsen är skickligt uppbyggd med trovärdig människogestaltning och, i hög grad underhållande, har den också en del nyttiga saker att säga. Förgrundsgestalterna äro den gamla hederlige bonden Ek, ägare till gården Ekebacken, vars idylliska läge de vackra dekorationerna lyckligt återgiva, proletären — sonen och den storstadsflamma, kafféuppasserska till yrket, som han för med sig till hemmet, där han tänker vila ut mellan de strejker som eljes upptaga hans tid. Hur bjärt det unga paret kontrasterar mot den hyggliga omgivningen, hur det vanpryder den hederliga bondgården! Den före detta bondynglingen, härjad ut- och invärtes av storstadslivet, och denna unga flicka, vacker och grannlåtsklädd med seder och språk från gatan och manér från kaféet. Dessa roller, vilka sköttes utmärkt väl, innehades av direktör Selander, Wictor Hagman och Tora Wiberg. Även övriga medspelare gingo väl i land med sina uppgifter. Sammanfattningen är en varm rekommendation till den teaterintresserade allmänheten och en uppmaning att den bör skänka sig nöjet av personlig bekantskap med stycket.

NYA KORSETTMAGASINET
KYRKOGATAN 41
FÖRSTKLASSIG KORSETTAFFÄR
BESTÄLLNINGAR o. RENOVERINGAR UTFÖRAS.

HÖSTEN ÄR INNE!
Färga Edra urblekta gardiner, draperier och andra plagg med
NADCO HEMFÄRGER
Marknadens hittills oöverträffade och billigaste hemfärg. Fråga Eder handlande eller tillskriv
A.-B. NADCO, GÖTEBORG.

"Blixt-Glans"
(flytande Metallputsmedel)
är bästa och billgaste putsmedel för alla slags metaller.
Finnes i alla välsorterade speceriaffärer — till återförsäljare direkt från
Ensamtillverkarna
A.-B. Sigfr. Andersson & Co.
Tel. 17551 17552 Götabergsgatan 4. Tel. 17551 17552

Selma Sjöberg's
DAMFRISÉRSALONG
Kungsgatan 63. Rikstelefon 4717.
Rekommenderas.

Dricк alltid — Begär alltid
Lundgrens Thé
James Lundgren & Co
Göteborg
Sveriges största och förnämsta théfirma
Tel. 829
OBS! VARNAS FÖR EFTERAPNINGAR! OBS!
CEYLON THE — KINA THE

DAMER
Ni böra först se vårt stora urval av kulörta rock- och dräkttyger samt blå och svart cheviot innan Ni avslutar köp.
STRÖMS
Torggatan 22—24.

Det bästa tvättmedlet för fina och ömtåliga kläder är
Gummans Flingor

Minna Cauer,

en av de mest kända pioniärerna för den tyska kvinnorörelsen, skattade nyligen åt förgängelsen. Hon ägnade hela sitt liv åt kvinnosaken, rastlös verksam i sin strävan att skaffa arbetsmöjligheter för kvinnan och att på alla områden vidga de för henne dragna snäva gränserna. De tyska kvinnorna vilja till tack för hennes osjälviska gagneliga arbete resa en minnesvård över hennes grav på Matthäi-kyrkogården i Berlin. Det ekonomiska betryck, vari de befinna sig, gör det dock svårt för dem att realisera planen, varför de vända sig till utlandets kvinnovärld med begäran att erhålla dess medverkan. Några svenska kronor, förvandlade till tyskt mynt, skulle utgöra en stor hjälp. Bidrag till minnesvården kunna sändas till Nationalbank für Deutschland, Berlin C. 19, Jerusalemerstrasse 24. Konto: Ehrendenkmal Minna Cauer. Postcheckkonto Berlin N:r 3823.

Det är tron på det goda, som gör det goda levande.

Ebner-Eschenbach.

Det väsentliga i en människas handlingar är icke det hon gör, utan med vilket sinne hon gör det och huru. *Keyserling.*

Skolreformen.

Vi börja i föreliggande nummer en serie artiklar i den för vårt folk så viktiga skolreformsfrågan, författade av fil. kandidaten fru Ragnhild Modin-Ringström, grundarinna av den svenska skolan i Berlin. Redaktionen har, liksom flertalet människor utanför pedagogernas krets, icke hunnit bilda sig en egen åsikt i frågan. Den är dock närmast vänligt stämd mot reformen. Denna uppbäres av ett starkt rättfärdighetskrav: samma rätt för alla barn till den utbildning för vilken deras naturliga begåvning gör dem skickade. Vidare har enhetsskolan bestått provet i ett land, där man i en fråga som denna icke skulle nöja sig med något mindre än det bästa — Förenta Staterna. Allt detta talar enligt vår åsikt på ett mycket kraftigt sätt för den föreslagna svenska skolreformen.

När vi icke desto mindre öppna våra spalter för artiklar, som underkänna densamma göra vi det av följande skäl. Fru Modin-Ringströms artiklar äro sakkunnigt skrivna, överskådliga, bäras av en stark personlig övertygelse och präglas av ett livfullt intresse. De skola helt säkert uppkalla reformens vänner till kraftigt försvar och Kvinnornas Tidning skall därigenom bidraga till att frågan underkastas den grundliga offentliga dryftning, vilken skall göra det möjligt för allmänheten att taga ställning till densamma.

Fru Modin-Ringström inleder alltså i våra spalter den diskussion i ämnet, till vilken vi härmed inbjuda allmänheten.

Under dess fortgång kommer givetvis även redaktionen att göra sitt inlägg.

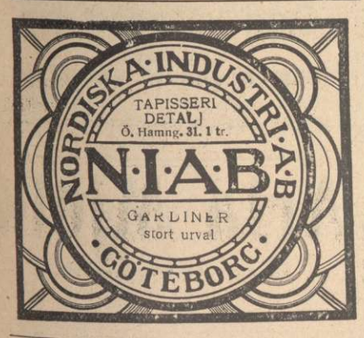

Dahlin & Pehrssons Advokat- & Revisionsbyrå
Paladium. Göteborg.
Innehavare: e. o. Hovrättsnotarie Jur. Kandidat Arvid Dahlin och f. kronokassören Rob. Pehrsson.
Rättegångar, Inkasseringar, Fastighetsförmedlingar m. m.
Telefoner: 4959 & 13959.

Dam- & Herr-Handskar
i Erkänt goda kvaliteer och billigaste priser.
JOH. NILSSONS HANDSKFABRIK
Etablerad 1886. — Telefon 6990
9 HVITFELDTSPLATSEN 9
(Mitt emot Gamla Latinläroverket)

A.-B. Herkules Skodon,
Kungsgatan 45. Tel. 1900.
Rikt urval. Billigaste priser.

Spår i sanden.

För Kvinnornas Tidning av
Frigga Carlberg.

Disponent Klinger och hans fru firade sin enda dotters förlovning med en finare middag i sommarvillan. Bland de inbjudna befann sig även pastor Elfson, komminister i annexförsamlingen. Då han bett sin syster Lovisa, som skötte om hans hus, att ta fram "kläderna" och hon uttryckt sin förvåning över att han emot sin vana ville deltaga i världsliga nöjen, hade han tystat henne med att en förlovning var något särskilt, den var på sätt och vis ingressen till en kyrklig handling, varigenom hans närvaro kunde förklaras. Att det fanns ett annat, kanske starkare motiv ville pastor Elfson icke nu erkänna för sig själv, mycket mindre för sin gamla syster.

Den sena middagen var aväten, tal, skålar och leverop hade avlöst varandra i lång följd och gästerna hade spritt sig i de övriga rummen. På terrassen utanför stora salongen gick pastor Elfson fram och åter, blickade på månskäran som höjde sig över skogsåsen och lyssnade till sorlet från ungdomsskaran, som bestormade fru Klinger med böner att få ta en svängom. Hon måste själv bestå musiken — "ingen spelar dansmusik så som mamma". — Pastorn skakade betänksamt på huvudet. Han var en ännu ung man med ett sympatiskt yttre, som inte ens den antagna prästerliga stelheten kunde förtaga verkan av.

— Nej, se pastorn, går ni här och svärmar ensam i månskenet? — Det var en ung flicka som het efter dansen sökte svalka på terrassen.

— Ja, är här inte vackert, fröken Gunda?

— Jo, gudomligt — men varför dansar inte pastorn? Hon började gnola valsmelodien som spelades därinne.

— Det bjuder mig emot att dansa i prästdräkt, särskilt i de danser som nu äro modärna. Vill ni inte i stället ge mig denna dans i en promenad nere i trädgården? — Hans hjärta klappade av oro för svaret.

— Med den Waldteufelvalsen i öronen! Omöjligt, snälla pastorn. Och min dräkt — hon strök med båda händerna utefter den vita spetsklänningen — förbjuder ju inte dans, nästan tvärtom skulle man kunna säga. —Med ett klingande skratt fladdrade hon bort.

Men det var plötsligt som om festen mist sin glans och dansmusiken sin lockande makt. Hon kunde ej bli kvitt blicken i hans mörka ögon, då hon lämnade honom. Det var som att se ned i en djup, hemlighetsfull brunn.

— Hon kastade en skygg blick åt terassen, men han fanns ej kvar där och hon såg ej mer till honom före hemfärden.

När Gunda, som var gäst i prästgården — hon var studiekamrat i Uppsala med en av flickorna där — blivit instuvad bland alla de övriga i familjeekipaget, förkunnade prosten att de voro bjudna till pastor Elfson nästa onsdag och att han tackat och lovat komma.

— Men far, den rysliga vägen dit, suckade prostinnan. Det är ju att bruka djuren över deras förmåga. När vi var där för två år sen måste vi ju gå halva vägen för att skona dem i de värsta backarna. Hur i all världen har han kommit på den vilda idén att bjuda oss dit — enstöring som han är.

— Jag vet varför — det var en röst i målbrottet som lät höra sig — han är kär i Gunda. Jag såg hur han blängde på henne genom terassfönstret och ögonen lyste som eldklot. Gunda vet det nog själv, för när vi dansade ryckte hon till varje gång vi snurrade förbi fönstret och svarade uppåt väggarna på min briljanta konversation.

— Fy vad du är elak, Nisse, jag tyckte bara det var synd om honom att han inte kunde dansa för prästdräkten — han tyckte inte det passade. Men jag tror bestämt han gärna velat.

— Han kunde ha gjort som pappa i sin ungdom — stoppat kragen i fickan. Han brukade dansa så de långa rockskörten stod omkring honom som svarta läderlappsvingar.

Prosten harklade sig energiskt, men den påkallade protesten förekoms av hans maka.

— Men Nisse då, vem i all världen har kunnat berätta dig sådant om pappa?

— Snälla morsan, det vet hela socknen. Och alla säger hur trevlig han var och att alla flickor var kära i honom. Kan pappa neka till det? Det är förresten skönt att ha gott påbrå i den vägen. Tänk om jag haft prosten Elfson till farsa — —

— Så — så — så — Nisse, låt oss ta ett annat samtalsämne, avbröt prosten, och hans röst hade återfått sin vardagsgemytlighet, då han tillade:

— Det var ju riktigt trevligt att få Gunda som prästfru i närheten.

— I närheten, sa pappa? Det var åter Nisses röst, växlande mellan bas och diskant: karlen bor ju halvvägs till himmelen, dit vägen, som bör vara det närvarande sällskapet bekant är smal och stenig och tung att vandra.

— Och så är han en så'n tråkmåns, anmärkte prostens yngsta, som inte bryr sig om annat än sina böcker och sin fiol — men den är gudomlig förstås.

— Nog borde karlen ha en hustru, avgjorde prostinnan, men inte tycker jag Gunda skulle passa. Att han är tungsint är inte att undra över, ensam i en ödemark med en gammal lam mor, som knappt hör eller ser och en äldre syster, som — —

— Som mest liknar en astmatisk flodhäst, menar mamma. Nu har vi presenterat familjen för Gunda, så hon är förberedd.

— Jag ämnar inte följa med — det låg halvkvävd gråt i flickans röst — jag hoppas att jag inte är inberäknad i bjudningen.

— Jo, alldeles särskilt. "Farbrors unga gäst från Uppsala kommer naturligtvis med, hoppas jag?" sa han i ton som kunde ha passat för — för — — —

— Ära vare Gud i höjden, menar pappa?

Prostens min svarade "nästan", men han slapp att svara, såsom vanligt då det föll sig litet kinkigt för

Wilh. Kaesens Eftr.
Skomagasin
Vallgatan 24. Telefon 3739.
Skodon, Tofflor, Galoscher,
HÖGST i elegans, styrka och goda passsformer.

Rökt Lax,
Konserver, Ost, Smör och Ägg i
Bazar Alliance N:o 55 o. 60
Högaktningsfullt A. Magnusson.
Tel. 4570 till båda butikerna.

Hotell & Pensionat
Clara Johansson.
Kungsgatan 51. Stockholm.
Ljusa hemtrevliga rum. Moderata priser. Förstklassigt! Centralt!
Rikstel. 13554. Allm. tel. 24241.

Insändarnes spalt

"Husfrudöme eller tjänarinnedöme."

Undertecknad, intresserad läsare av eder tidning, beder att alldeles särskilt få tacka för uttalandet i "jungfrufrågan" som sannerligen var ett ord i rättan tid.

Länge nog ha dessa tjänare tyranniserat alla hem därhän att varken man eller fru, kunnat vinna den rätta friden, så att säga, i sina hem. Om allt annat varit bra mellan tvenne makar, så kan jungfrufrågan ha varit ett ständigt frö till missnöje, och framför allt har frågan förtagit allt annat tal om förnuftiga ting, kulturfrågor etc. Under "jungfrurnas tid", hur lång denna varit vet både fruarne och männen, ha vi män, ända till leda varje dag och till varje mål, blivit serverade en skildring om jungfrun och hennes självrådighet. Detta måste ha ett slut, och just nu är rätta tiden för alla fruar att uppfostra köksbiträdena att vara arbetsamma, punktliga, hövliga, och dessutom som anständiga flickor komma hem i god tid om aftonen. Giver man icke sina egna flickor portnyckeln behöva jungfrurna den ej häller, och de vilja ju bliva betraktade som medlemmar av familjen!

Köpman.

Ångbageri-A.-B.
ROSENLUNDS
BRÖD
försäljes i J. A. M. A.-B., Åsen & Jordhammars och Arlas mjölkförsäljningslokaler. Tel. 6026, 7071.

Vinägrons - Bordsenap
Gör import obehövlig.

Pröva och döm.

Från kvinnovärlden.

"Kvinnornas väljareförening" i Kristiania vilken räknar medlemmar ur alla politiska partier, har beslutat att icke gå fram med egen lista vid de stundande stadsfullmäktigevalen. Föreningen har emellertid tillsammans med flera andra stora kvinnoorganisationer i staden igångsatt en kraftig agitation för att få in kvinnor i stadsfullmäktige. Kandidatlistor, upptagande kvinnonamn kring vilka de kvinnliga väljarne samlat sig, skola tillställas ledningarne för de olika politiska partierna med begäran att dessa namn till lämpligt antal upptagas på valsedlarne med sådan placering att deras val säkerställas. De av saken intresserade kvinnoorganisationerna komma att sätta in all sin kraft på att få fram de kvinnliga väljarne till valurnorna.

*

Vid de stundande valen till engelska parlamentet har ett flertal kvinnliga kandidater uppställts. I det nuvarande parlamentet sitta två kvinnor med plats i underhuset.

*

Miss Maud Miles från Erie, Pensylvanien, som i egenskap av sekreterare tjänstgjorde vid den stora Washingtonkonferensen för rustningarnes nedbringande och därvid för sin stora duglighet fäste uppmärksamheten vid sig, har nu utnämnts till attaché vid amerikanska legationen i Tokio.

*

En indisk dam miss Lina Ray i Calcutta har övertagit utgivare- och redaktörsskapet för veckotidningen "The Indian World."

*

England har fått sin först kvinnliga dykare. Hennes namn är Margaret Naylor.

*

Det finnes f. n. i hela världen 10,000 kvinnliga läkare, därav 6,000 i Förenta staterna och 2,000 i England.

*

BRÄUTIGAMS KONDITORI
REKOMMENDERAS

K. A. Döbeln
Vasaplatsen 13, Göteborg.
Speceriaffär m. m.
Telefon 3102. Etabl. 1897.
REKOMMENDERAS!

Skånska Wienerbageriet
Emy Thorin
ERIK DAHLBERGSGATAN 22
(mitt för Realläroverket)
Allt som hör till ett förstklassigt thebröds- & wienerbageri. Tel. 6077. Billiga priser.

Har Ni inte försökt?
marknadens bästa och billigaste metallputsmedel. Stora bleckburkar à 40 öre.
Zelos Metallputs.

Färska **Grönsaker** och **Blommor** dagligen, från **Fridkulla** och **Sofielund**, hos
N. L. Blomberg
TRÄDGÅRDSHALLEN. Tel. 7225.

Bertha Anderson
Korsgatan 15 - Göteborg
— Telefon 5122 —
Vackra färgäkta Tvättyger. Bomullsflaneller, Ylle-Klädningstyger, Gardiner, sol- och tvät äkta. Möbeltyger, konstvävda och tryckta. Borddukar i linne och bomull. Sängtäcken, Tricotvaror, Reformliv, Snörliv, Strumpor, Yllekoftor. Broderier. Blekta och oblekta Vävnader av bästa fabrikat. Vaddtäcken. Prima Ylle-stickgarner.

S. GRAHM
KÖRSNÄR
14 Haga Kyrkogatan 14
REKOMMENDERAS

A.-B. Nya **Bikupan**
45 Kungsgatan 45
Specialaffär för finare DAMUNDERKLÄDER
Linne fr. 5:50. **Babyutstyrslar:** Baby klädningar fr. 6 kr o. Dopklädningar fr. 11:50. Serveringsförkläden fr. 4:25 — Serveringsmössor **Näsdukar** och **Kragar.**

Vit slavhandel florerar i Rhenprovinsen efter ockupationen av de franska negersoldaterna. Tyska kvinnor som fallit offer för densamma föras till de för dessa soldater uppförda bordellerna. Statistiken visar att under en period av tre kvarts år 4,900 tyska kvinnor "spårlöst försvunnit."

Lady Warwick har i engelska tidningar infört en flammande protest mot negerskräckväldet i Rhenprovinsen och förklarar däri, att de engelska kvinnorna, om det icke upphäves, skola boycotta alla franska varor för att dymedels öva påtryckning på Frankrike.

*

Grevinnan av Clonmell driver en stor tvättinrättning i Mayfair, London, av vilken hon enligt uppgift drar betydande vinst.

Sammanslutningen Form & Färg anordnar i H. T.-Centralen en konsultationsvecka d. 1—8 nov. Demonstrering av samt kostnadsfria råd rörande allt som hör till hemmets inredning: möbler, lampor, möbeltyger och gardiner, tapeter, kakel etc., Forssjö hus.

Samtidigt pågår från 5—7, under ledning av fröken Alma-Lisa Dahllöf, en kurs i lampskärmsömnad. Kursavgift kr. 15: —. Anmälan under adress Form & Färg, Göteborg 3, eller per telefon 20461, 18509.

Köp Olof Asklunds Bröd
Det är bäst

Regnkappor, Filtar, Tyger, utsäljes billigt direkt från lager.
S. Ericsons Klädeslager
Järntorget 3, Wilsons hus, 2:dra vån. — Öppet 8—7.

Var god gynna våra
! ! annonsörer ! !

GÖTEBORGS NYA BEGRAVNINGSBYRÅ
FLODIN & UHRBOM
Järntorget. Tel. 10212, bost. ankn.

BLOMMAN VISSNAR.
Ur fingerleken "Trädgårdslandet".
FINGERLEKAR
för
Barnkammaren, Kindergarten och Småbarnsskolan
efter Engelsk förebild av Ellen och Maria Moberg.
»Barnaålderns lek är icke meningslös, den har en stor och djup betydelse — — —».
»Leken är hjärtbladen till människans framtida liv».
Ur inledningen till Del. I.
Förlag Esping o. Lundell, Norrköping
Två delar à 2: 50.
Begär katalog å Kindergarten-material.

Sänd Eder TVÄTT till
Tvättanstalten Västkusten
Vegagatan 46, Göteborg. Tel. 1443.
Omsorgsfullt arbete. Snabb leverans

Ziwertz' Momentan
färgmedel för ögonbryn, hår och skägg, ögonblicklig verkan. Fäller ej vid tvättning. För hälsan oskadlig. Finnes i 4 nyanser. I parti och minut hos Kungl. Hovleverantör
Ziwert'z Eftr.,
Lorensbergsgatan N:o 7, Göteborg. — Tel. 1098

Varför plågas med dåligt kaffe, då Ni kan få Swalanders kaffe? Butiker: Kungsg. 17, Korsg. 13, Bazar Alliance. Prova redan i dag!

TEL. 3095 8200 19939
Linoleum
Lägsta dagspriser. Största urval.
Göteborgs Linoleum-Magasin
PETERS, FRANZÉN & Co.
Kungsportsplatsen 2.

BREVLÅDA.

"Husfrudöme." "Artikeln var som framsprungen ur mitt eget hjärta", skriver Ni så vänligt. — Det är alltid roligt för en red., när vad den har att säga vinner genklang hos läsekretsen.

"En fader." Edert inlägg kom för sent för att kunna införas i det här numret. Men det kommer ju flera!

Esther A., A. S—g, Anne-Marie, "Jo-jo". — Vårt svar måste tyvärr bliva avböjande.

Frågvis. — "Frågan är ju fri?" Ja, visserligen, men icke *svaret!* En redaktion får icke förråda vilka personer som dölja sig bakom signaturerna.

Bokbinderiarbeten mottagas!
Nya böcker bindas och gamla repareras.
Böckerna hämtas. :: Tel. 236, 11513.
Vanföreanstaltens Yrkesskola.

Lektioner
i engelska givas av van svensk lärarinna. Utlänningar (tysk fransk- o. engelsktalande) kunna erhålla undervisning i svenska (gramm) och konversation).
Sigyn Frydén,
Erik Dahlbergsgatan 25. Tel. 10645.
(Träffas säkrast pr tel. 2—3 e. m

God vällagad mat
serveras å
HEMTREVNADS MATSALAR
Haga Kyrkogatan 14. till moderata priser. Vegetariskt efter beställning. Tel. 15275.

Arla Mjölk
Distribution på glasflaskor
Tel. 8578, 3699

Vår Stora Höst-Realisation
börjar måndagen den 30 Okt.
Obs.! VERKLIG REALISATION, återkommande endast en gång varje säsong och har genom reela varor och enormt billiga priser allt mer och mer vunnit allmänhetens förtroende. **Obs.!**
OBSERVERA DETTA ENASTÅENDE TILLFÄLLE FÖR BILLIGA INKÖP HOS
A-B. CARL JOHNSSON
Observera! Alla varor felfria ***KUNGSTORGET 2*** **All försäljning pr extra kontant**

KOL VED COKES
C. N. ANDERSSON
Tel. 2780, 6972, 10849, Göteborg

Fruar!
Vill Ni glädja Edra män så köp
SPISBRÖD
från
Göteborgs Ångbageri
ty det är främst i skörhet o. smak

sin fiol — men den är gudomlig förstås.

— Nog borde karlen ha en hustru, har du inte spår till respekt för din far! avbröts av hästarnas tvärstannande utanför prästgårdstrappan.

Onsdagen inföll och omedelbart efter middagen rustades till avfärd. Gunda hade förgäves anlitat huvudvärk, brevskrivning och andra medel för att få bli hemma men alla hade förkastats av prostinnan som "bara flicknycker".

Dagen var strålande och värden, som på trappan hälsade sina gäster välkomna, tycktes vara i solskenshumör, så olik den bild av pastorn Gunda förut sett. Två äreportar voro uppresta, flaggan var hissad i topp och över ingångsdörren prunkade en transparang med "välkommen" i skära rosor mot en bakgrund av grankvistar. Det lilla komministerbostället låg inbäddat i gran- och furuskog och sorlet från det närbelägna vattenfallet sjöng sin sövande sång om ostörd frid och ro. Gunda, stockholmsbarnet, kände sig på en gång tjusad och beklämd. Hälst skulle hon ha velat springa sin väg djupt in i skogen, kasta sig ned i ljungen och storgråta.

— Detta kallar jag ett storstilat frieri — viskade Nisse i hennes öra, när de kommit in i förstugan — varför har inte karlen blivit operaregissör? Det är ju att begrava sitt pund.

— Snälle David, kom och hjälp mig rulla ut mamma, ljöd en flämtande röst, och ett litet rullande klot som vid presentationen befanns vara "min halvsyster Lovisa" — att han poängterade halvheten må varda honom förlåtet — räddade Gunda från Nisses vidare insinuation.

Kaffebordet var dukat i syrénbersån; mammas rullstol kilades in bredvid soffan, dit prosten och prostinnan krusats in. Genom en skicklig strategisk manöver av pastorn hade Nisse, som inte kunde fundera ut hur det gått till, fått sin plats vid andra sidan av rullstolen, flankerad av prästgårdsguvernanten — ett inventarium sen hedenhös, enligt Nisses utsago. Själv slog pastorn sig ned som värd vid ungdomens bord ute på gräsplanen, där munterheten snart stod högt i skyn. Gunda tycktes ha glömt sitt föregående misshumör och solade sig i pastorns glädjestrålande ögon.

När prosten en stund senare frågade, om inte Elfson tänkte undfägna sina gäster med litet musik, en önskan alla livligt instämde i, var Gundas själslugn slut vid första tonerna av "trollfiolen", som en av prästgårdsflickorna döpt instrumentet till. Gunda hade ju hört samtidens största förmågor på området, såväl här hemma som i utlandet, men ändå, — aldrig något så underbart ljuvligt, som lockade och tjusade, som lyfte ens själ högt över det närvarande, över allt smått och lågt, allt jordiskt och förgängligt till oändlighetens rena höjder.

Det var under denna stämning hon i den skymmande sommarnatten gav pastor Elfson sitt löfte att betänka hans frieri. Hon ville ha svarat honom ja genast, men han yrkade på betänketid. — "Jag vill ej du skall förhasta dig, tag tre dagar för att pröva din känsla för mig och skriv sedan ett ja eller nej. Det är mycket du genom ett ja riskerar — en glad, kanske lysande framtid; och ett nej — tillade han vemodigt — är ju bara för mig förlusten av en lycklig dröm, vars uppfyllelse jag aldrig vågat fullt tro på.

När stunden för avresan var inne och Gunda fått en sista varm handtryckning av sin pastor, innan hon intog sin plats i familjevagnen, hörde hon fröken Lovisa flämta fram svar på hedenhösguvernantens fråga, "om här inte vore bra ödsligt".

— Nej, för allan del, arrendatorns bor bara ett par stenkast härifrån, och när det är klart väder kan vi se röken från Falkenbergståget — det är David så road av. Farväl, farväl, välkomna igen.

Nisse nöp Gunda i armen: Hörde du — de kan se röken från Falkenbergståget? Vilket lysande framtidsperspektiv, om man kan använda ordet lysande om lokrök — — Hon svarade ej och till och med Nisse förstod att skämt härvidlag ej var på sin plats.

Några dagar senare står fröken Lovisa Elfson vid köksfönstret och håller en liten monolog, under det hon ser på sin bror i färd med att kratta trädgårdsgångarna: Gott att David återfått sitt förstånd. Jag har inte ens fått gå på gångarna för att inte förstöra spåren efter prästgårdstöserna, som om de var något märkvärdigt. Själv har han gått bredvid på gräsmattan och stirrat på dessa fotspåren, som om de varit heliga insegel. En gång när jag gömt mig bakom gardinen, la han sig ner och totade själv till ett par spår, men de var så små som till en två-års barnunge, men se ögonmått har han aldrig haft. — Undrar just om brevet han fick i morse har med spåren att göra — utanskriften var fruntimmersstil, det kunde jag då se. Seså, nu är han färdig. Ja, ja, jag kommer, jag kommer, lille Nasse.

Det senare var ämnat åt grisen, som påminde om sin middag. Under det hon i en spann plockade ned potatisskal och annat smått och gott till nassen, hörde hon fioltoner från broderns rum. Hon skakade betänksamt på huvudet och suckade: "Jag undrar om det kan vara riktigt av en 'rätt lärare', att söka tröst hos sin fiol, när han har Ordet?"

Fröken Lovisa rullade iväg med Nasses middag, och när hon passerade det öppna fönstret till pastorns rum, ropade hon att klockan halv två syntes röken — glöm inte passa på.

Fönstret smällde igen, så glasrutorna klirrade och hon och Nasse hoppade högt i vädret.

En kvinnlig Assistent-befattning
vid
Göteborgs Arbetsförmedlingsanstalt
kungöres härmed till ansökan ledig och äga sökande till denna befattning att före den 15 november kl. 1 på dagen till arbetsförmedlingens föreståndare avlämna sina egenhändigt skrivna, till Styrelsen ställda ansökningar, åtföljda av prästbetyg samt de övriga handlingar, de sökande kunna vilja åberopa.
Årliga avlöningen utgör 2,700 kr. med rätt till 4 ålderstillägg, vartdera à 270 kr., varförutom denna befattning medför rätt till pension.
Göteborg den 23 oktober 1922.
STYRELSEN.